

8

жніўня 1996 г.
чацвер, № 198
(23001)

ЗВЯЗДА

ПЯЦІДЗЁНКА Ў ШКОЛЕ — АМАЛЬ ШТО РЭАЛЬНАСЦЬ

Новы навучальны год абяцае быць не вельмі стамляльным для школьнікаў. Як стала вядома карэспандэнту БЕЛТА, у Галоўным упраўленні агульнай сярэдняй адукацыі пры Міністэрстве адукацыі і навуцы рэспублікі падрыхтаваны праект загалова аб пераходзе на пяцідзённую рабочы навучальны тыдзень. Зрэшты, дазвольны прынцып, які закладзены ў гэтым дакуменце, даць магчымасць адпачываць у суботу не ўсім школьнікам рэспублікі. Як эксперымент абласным упраўленням адукацыі рэкамендавана выбраць раён і школы, дзе пераход на пяцідзёнку не парушыць навучальнага працэсу. Пры гэтым у эксперыментальных навучальных установах субота будзе выхадным днём пакуль што ў верасні і кастрычніку, а таксама ў красавіку і маі. А навучальны год ва ўсіх класах, акрамя дзевятага і адзінаццатага, павялічыцца на семнаццаць дзён і прадоўжыцца да паловы чэрвеня.

Адразу дазволіць усім абласным упраўленням адукацыі аб'явіць два выхадныя дні на тыдзень міністэрства пакуль што не можа. Начальнік Галоўнага ўпраўлення агульнай сярэдняй адукацыі Мікалай Фяськоў растлумачыў гэтым, што за час, які застаўся да 1 верасня, немагчыма змяніць усе навучальныя планы, перагледзець нагрузку вучняў і настаўнікаў, што, у сваю чаргу, выклікае і змяненне аплаты працы педагогічнага калектыву школы. Усе гэтыя пытанні можна вырашыць і ўзгадніць канчаткова толькі тады, растлумачыў Мікалай Фяськоў, калі рэформа сярэдняй адукацыі пачне дзейнічаць на поўную сілу.

**Вольга ШЧАДРЫНА,
БЕЛТА.**

У ГРОДЗЕНСКОЙ ВОБЛАСЦІ САМАЯ ВЫСОКАЯ ЎРАДЖАЙНАСЦЬ

Як ужо паведамлялася, сярэдні паказчык ураджайнасці па рэспубліцы складае 24,5 цэнтнера з гектара. Сярод абласцей пакуль лідзіруе Гродзенская — 27,6 цэнтнера з гектара. А ў Гродзенскім раёне ўраджайнасць складае 32,5 цэнтнера з гектара. Наогул, паўночныя рэгіёны толькі пачалі жніво: на Гродзеншчыне сабралі збожжа з 67,7 тысячы гектараў, што складае 16,7 працэнта ад пасеянага, і намалацілі 174,4 тысячы тон. А гаспадаркі Віцебскай вобласці пакуль апрацавалі толькі 35,7 тысячы гектараў (7,3 працэнта ад пасеянага), намалаціўшы 72,2 тысячы тон.

Сярод раёнаў, дзе зафіксавана найбольш высокая ўраджайнасць, можна адзначыць Бераставіцкі — 32,6, Нясвіжскі — 32,1, Столінскі і Драгічынскі — 30,4 цэнтнера з гектара, а таксама Клецкі — 30,6 і Карэліцкі — каля 30 ц/га.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

ВРБА «Мінскаблдарбуд»

аб'яўляе тэндэрныя таргі на выкананне работ па капітальнаму рамонту моста праз р. Дзвіноса на 58 км а/д Р-63 Барысаў—Ашмяны ў г. п. Плешчаніцы.

Падача заявак на ўдзел у таргах — на працягу 7 дзён з дня апублікавання па адрасу: 220094, г. Мінск, прасп. Ракасоўскага, 49, ІВЦ «ІндарС».

Дадатковая інфармацыя па тэлефонах у Мінску:
(0172) 247-50-76, 247-55-10.

Фота Васіля ЗЯНЬКО (г. Стоўбцы).

ПРЭЗІДЭНТ АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ГАТОЎ СУСТРЭЦЦА З УСІМІ, ДЛЯ КАГО ПА-САПРАЎДНАМУ ДАРАГІ ЛЁС БЕЛАРУСІ

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка 7 жніўня ў сваёй рэзідэнцыі правёў сустрэчу з журналістамі Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі і інфармацыйнага агенцтва БЕЛТА, у час якой зрабіў шэраг заяў па найбольш важных момантах палітычнага жыцця рэспублікі.

Выказваючы думку аб прапанаванай пэўнымі палітычнымі коламі ідэі правядзення «круглага стала», за якім павінны сабрацца прадстаўнікі найбольш уплывовых палітычных партыяў і плянаў, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што не атрымаў афіцыйнага запрашэння прыняць удзел у гэтым мерапрыемстве. Далей Прэзідэнт заўважыў, што цяпер наогул не бачыць у гэтым «круглым сталом» ніякага сэнсу. Ён выказаў упэўненасць, што беларускі народ будзе працягваць разважнасць, адзінаства, працавітасць, згуртаванасць. Уласна кажучы, падкрэсліў Прэзідэнт, у гэтых якасцях народа, які выбраў яго, ён ніколі не сумняваўся і яшчэ раз пераканаўся ў час рабочай паездкі па Гомельскай вобласці. Кіраўнік дзяржавы крытычна ацаніў чуткі, якія ўпарта раздуваюцца, аб быццам бы нарастаючай у рэспубліцы «нязгодзе» сярод народа, назваўшы гэты тэрмін звычайным лозунгам палітыкаў.

«Я запрашаю ўсе партыі, грамадскія

рухі, плыні, якія сёння зацікаўлены ў сапраўднай нацыянальнай згодзе, у эканамічнай магутнасці нашай дзяржавы, — заявіў Аляксандр Лукашэнка, — сесці за мой стол, круглы або квадратны ён будзе — гэта зусім не важна, для абмеркавання эканамічнага курсу нашай краіны, выкладзенага ў распрацаванай па даручэнню Прэзідэнта праграме, канчатковае ўзгадненне якой павінна адбыцца 15 жніўня».

Для рэалізацыі гэтай праграмы, як падкрэсліў далей Прэзідэнт, патрэбна адпаведная нарматыўна-заканадаўчая база. Менавіта яе ствараць пэўныя змяненні ў дзеючай Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Але спачатку, на думку Аляксандра Лукашэнкі, прапанаваны ім змяненні павінны атрымаць ацэнку на агульнанародным рэфэрэндуме.

Асобна Аляксандр Лукашэнка спыніўся на распачатай шэрагам дэпутатаў Вярхоўнага Савета рэспублікі кампаніі выездаў «у народ» з мэтай больш шырокай прапаганды сваёй работы і вынікаў мінулай сесіі.

«Як мне далажылі, — сказаў Прэзідэнт, — выезды гэтыя ўяўляюць сабой не што іншае, як масавую антыпрэзідэнцкую кампанію з боку Вярхоўнага Савета. Паўстае пытанне, чаму гэта адбыва-

ецца?»

Я лічу, што дэпутаты проста спалохаліся правядзення рэфэрэндуму, які я прапаную. Аднак я не бачу ў сваіх дзеяннях нічога процізаконнага. Я проста карыстаюся сваім канстытуцыйным правам і ўношу прапанову аб рэфэрэндуме. Гэта зусім натуральна: Прэзідэнт у сваёй дзяржаве раіцца з народам... Лічу, што негатыўны да мяне адносіны ўнікаюць з-за неразумення маіх новых прапаноў. Мне вядома, што выказваюцца нават меркаванні аб тым, што, маўляў, Прэзідэнт мае намер разганяць Вярхоўны Савет. У мяне няма такой мэты».

Аляксандр Лукашэнка растлумачыў сэнс некаторых папярэдаў да Канстытуцыі, у неабходнасці прыняцця якіх, ён упэўнены, народ з ім згодзіцца. У прыватнасці, з Вярхоўнага Савета плануецца сфарміраваць Палату прадстаўнікоў і Сенат.

У бліжэйшы час, падкрэсліў кіраўнік дзяржавы, прадстаўнікі Адміністрацыі Прэзідэнта сустрэнуцца з тымі дэпутатамі, хто хоча працаваць з Прэзідэнтам.

На заканчэнне Аляксандр Лукашэнка яшчэ раз падкрэсліў, што верыць у наш народ, спадзяецца на яго разуменне і падтрымку.

Таццяна СМІРНОВА.

ПАСЛЯ ЎРАЧЫСТАЙ ЦЫРЫМОНІІ ЎСТУПЛЕННЯ НА ПАСАДУ ПРЭЗІДЭНТА РАСІІ АДБУДЗЕЦЦА ГУТАРКА АЛЯКСАНДРА ЛУКАШЭНКІ З БАРЫСАМ ЕЛЬЦЫНЫМ

Кіраўнік беларускай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка 8 жніўня вылезіць у Маскву, дзе прыме ўдзел ва ўрачыстасцях з нагоды інаўгурацыі Барыса Ельцына. У складзе афіцыйнай дэлегацыі — прэм'ер-міністр рэспублікі Міхаіл Чыгір, міністр замежных спраў Уладзімір Сянько, а таксама Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Беларусі ў Расійскай Федэрацыі Віктар Даніленка.

Як стала вядома карэспандэнту БЕЛТА, урачыстая цырымонія ўступлення на пасадку новавыбранага прэзідэнта Расіі адбудзецца 9 жніўня ў Дзяржаўным Крамлёўскім палацы (былым Крамлёўскім палацы з'ездаў), а не на Саборнай плошчы Крамля. Такое рашэнне прынята на сустрэчы Прэзідэнта Расіі Барыса Ельцына з Анатолем Чубайсам, што адбылася 7 жніўня ў Крамлі. Праграма правядзення інаўгурацыі ў Дзяржаўным

Крамлёўскім палацы прадугледжвае больш спрощаную цырымонію правядзення гэтага мерапрыемства, але ў той жа час з захаваннем урачыстасці і, галоўнае, патрабуе значна менш фінансавых затрат.

Прадугледжваецца, што ў гэты ж дзень адбудзецца асабістая гутарка Аляксандра Лукашэнкі з Барысам Ельцыным.

БЕЛТА.

ПРЭЗІДЭНТ АДАБРАЕ ІДЭЮ ЖУРНАЛІСТАЎ І КАМΠΑНІІ «ШАРП»

Перспектывы рэалізацыі сумеснага беларуска-японскага праекта па стварэнню на базе шэрага прадпрыемстваў айчынай радыёэлектроннай прамысловасці новых вытворчасцей абмяркоўваліся 7 жніўня на сустрэчы Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі з прэзідэнтам японскай кампаніі «Іточу Карпарэйшн» Такэчы Хідэакі і прадстаўнікамі міждзяржаўнай тэлерадыёкампаніі «Мір».

Гісторыя гэтага праекта пачалася з таго, што вядомая і вельмі папулярная ва ўсім свеце кампанія «Шарп» прапанавала ў самыя сціплыя тэрміны арганізаваць у Беларусі зборку тэлевізараў «Шарп». Яе верны і надзейны памочнік — кампанія «Іточу Карпарэйшн», якая спецыялізуецца на збыце прадукцыі маркі «Шарп», падтрымала гэты намер і гатова арганізаваць продаж выпушчаных вырабаў. Сфармулявалі ідэю журналісты з тэлерадыёкампаніі «Мір».

Як падкрэсліў у сваім уступным слове Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка, беларускі бок зацікаўлены ў ажыццяўленні гэтай задумкі, бо бачыць у ёй перш за ўсё аснову для далейшага расшырэння і паглыблення кантактаў з такімі знакамітымі партнёрамі. Ён выказаў упэўненасць у тым, што пачынанне будзе мець поспех, падкрэсліў, што беларускай радыёэлектроннай прамысловасці, якая мае надрадны вытворчы патэнцыял, у апошнія гады асабліва неабходны свежыя ідэі, новыя тэхналогіі сусветнага ўзроўню.

На сустрэчы падкрэслівалася, што і новыя тэлевізары, і іншая тэхніка, выпушчаная ў рамках гэтага праекта ў Беларусі, не будучы канкурэнтам з айчынай, бо прадаваць іх плануецца за межамі рэспублікі. Для арганізацыі збыту прадукцыі і «Іточу Карпарэйшн», і міждзяржаўная тэлерадыёкампанія «Мір», якая шмат зрабіла для нараджэння новага праекта, маюць шырокую сетку сваіх прадстаўніцтваў: японцы — ва ўсім свеце, «міраўцы» — у рэспубліках СНД.

**Таццяна СМІРНОВА,
БЕЛТА.**

АДНЫМ СКАЗАМ

Кошт паслуг устаноў аховы здароўя падаржаў у чэрвені на 4,9 працэнта, праезду ў грамадскім транспарце — на 3,4 працэнта.

Па стану на чэрвень запавольналася айчынным прадпрыемствам з боку краін СНД і Прыбалтыкі складала 5,1 трыльён рублёў, у той час як Беларусь завывацілася сваім партнёрам 9,8 трыльёна рублёў.

Доля аўта транспарту ў агульным забруджванні атмасферы вугляродамі складае 35 працэнтаў, вокісам азоту — 23 працэнта.

Цяпер насельніцтва аплочвае толькі 38 працэнтаў кошту цеплавой энергіі, але, магчыма, гэта лічба ў бліжэйшы абавальны сезон павысіцца да 50 працэнтаў.

У першым паўгоддзі спецыялістамі брэскай Службы кантролю Прэзідэнта прыцягнута да адміністрацыйнай адказнасці каля 230 чалавек, занятых у гандлі, якія аштрафаваны больш чым на 70 мільёнаў рублёў.

Узровень росту насельніцтва краін, якія развіваліся, у сярэднім складаючы 4,5 працэнта ў 1995 годзе, будзе апыраджаваць узровень росту насельніцтва развітых краін на 2,5 працэнта.

ПАДАЗРАВАЕМЫЯ ВЫЯЎЛЕНЫ

У рэспубліканскай прэсе, у тым ліку і ў «Звяздзе», паведамлялася аб тым, што 24 ліпеня быў па сутнасці апаганены Кафедральны сабор на плошчы Свабоды, што ў Мінску. Расследаванне гэтага здарэння супрацоўнікамі міліцыі, грамадскасцю па крупінах правяла святло на гэту «д'явольскую» справу, учыненую ў перадсвяточныя гадзіны дня святой роўнаапостальскай княгіні Вольгі — светлае свята праваслаўнай царквы.

І вось выяўлены падазраваныя. Ёсць усе падставы меркаваць, што гэтыя надлісы зрабілі 18-гадовы беспрацоўны мінчанін і двое 17-гадовых навучэнцаў сталічнага ПТВ. Адзін з навучэнцаў затрыманы.

Васіль КУРЛОВІЧ, прэс-цэнтр МУС.

НЕЗАЛЕЖНУЮ БЕЛАРУСЬ ПАВАЖАЮЦЬ У СВЕЦЕ І ІМКНУЦЦА ДА СУПРАЦОЎНІЦТВА З ЁЙ

Святаванне шостай гадавіны незалежнасці Беларусі атрымала шырокі рэзананс ва ўсім свеце. З гэтай выдатнай падзеяй беларускі народ і кіраўнікоў краіны павіншавалі лідары многіх замежных дзяржаў, вядомыя палітычныя, грамадскія і рэлігійныя дзеячы. БЕЛТА працягвае знаёміць чытачоў з вытрымкамі з прывітальных тэлеграм, што прыйшлі на імя Прэзідэнта краіны Аляксандра Лукашэнка.

З пажаданнем далейшага развіцця і ўмацавання дружэлюбных адносін з нашай рэспублікай да кіраўніка дзяржавы звярнуўся Генерал-губернатар Аўстраліі Уільям Дэйн. Ад імя ўрада і народа Аўстраліі ён выказаў глыбокую павагу Прэзідэнту і беларускаму народу.

Міру, прагрэсу і дабрабыту пажадаў незалежнай Беларусі Прэзідэнт Алжыр-скай Народнай Дэмакратычнай Рэспублікі Ламін Зеруаль. «Гэта шчаслівая нагода, — паведамляе ён у тэлеграме Аляксандру Лукашэнку, — дае магчымасць пацвердзіць прыхільнасць Алжыра да ўмацавання сувязей дружбы і супрацоўніцтва паміж нашымі дзяўчынамі і ў інтэрэсах абодвух народаў».

Прэзідэнт Рэспублікі Балгарыя Жэлю Жэлеў у сваім віншаванні з нагоды Дня незалежнасці Беларусі выказаў «упэўненасць у далейшым паспяховым развіцці традыцыйна добрых адносін паміж нашымі краінамі ў інтэрэсах народаў Балгарыі і Беларусі, міру і бяспекі ў Еўропе і ва ўсім свеце».

Ад імя дзяржаўных органаў Рэспуб-

лікі Босніі і Герцагавіны з шостай гадавінай незалежнасці беларускі народ і Прэзідэнта краіны прывітаў старшыня Прэзідыума гэтай маладой еўрапейскай рэспублікі Алія Ізетбегавіч.

Сардэчныя віншаванні і найлепшыя пажаданні прыслаў кіраўніку Беларусі Прэзідэнт Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам Ле Дык Ань. Ён спадзяецца, што «традыцыйная дружба і ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва паміж В'етнамам і Беларуссю будуць няўхільна ўмацоўвацца і развівацца».

Асабістага шчасця Аляксандру Лукашэнку, а народу Беларусі — дабрабыту і правітання жадае ў сваёй тэлеграме Прэзідэнт Грэчаскай Рэспублікі Канстанцін Стафанапулас.

Запэўненні ў высокай павазе і пажаданні шчасця Прэзідэнту і народу Беларусі выказаў у сваім прывітальным з нагоды Дня незалежнасці Прэзідэнт Арабскай Рэспублікі Егіпет Мухамед Хасні Мубарак.

Надзею на развіццё традыцыйна добрых і дружэлюбных адносін паміж Беларуссю і Рэспублікай Македоніяй выказаў у прывітальнай тэлеграме Прэзідэнт гэтай маладой краіны Кіра Глігараў.

З нагоды нацыянальнага свята — Дня незалежнасці — пажаданні прагрэсу і правітання народу Беларусі выказаў Прэзідэнт Партугальскай Рэспублікі Жоржы Сампайю.

БЕЛТА.

ВЫЗВАЛЕННЫ АД ПАСАДЫ

Распараджэннем Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у сувязі з выхадам у адстаўку Анатоля Радзко вызвалены ад пасад старшыні суда Чэрвеньскага раёна. Суддзя Ленінскага суда горада Магілёва Уладзімір Стукін вызвалены ад пасад у сувязі з заключэннем кваліфікацыйнай калегіі суддзяў Магілёўскай вобласці аб немагчымасці яго далейшага знаходжання на гэтай пасадзе.

Па ўласнаму жаданню вызвалены: Андрэй Федарук — ад пасад суддзі суда Брэсцкага раёна і Аляксандр Федзюкевіч — ад пасад суддзі суда г. Полацка. Уладзімір Захвізнец па ўласнаму жаданню вызвалены ад пасад старшыні суда Клецкага раёна, але застаецца на пасадзе суддзі гэтага ж суда.

БЕЛТА.

ПОЛЫМЯ З НІЧОГА?

МІЛІЦЫЯ І ПАЖАРНЫЯ ЗАФІКСАВАЛІ ЁЎ ГОМЕЛІ НЕЗВЫЧАЙНУЮ ПРЫРОДНУЮ З'ЯВУ

Нацягнулася страху адна гомельская сям'я, калі, вярнуўшыся позна вечарам з дачы, убачыла ў кватэры незвычайную «люмінацыю». Спачатку загараўся балкон. Гаспадыня і яе дваццацігадовы сын кінуліся тушыць пажар. Толькі паспелі справіцца з гэтай бядой, заўважылі, што ўспыхнуў і балкон на кухні. Паклікалі на дапамогу суседзяў.

А ў кватэры ўжо адбывалася неверагоднае. Не паспеўшы тушыць агонь у туалце, яны загарыліся ў гасіцыйнай. За кароткі час было зафіксавана больш чым 20 загараў. Выклікалі пажарных і міліцыю. Тым са здзіўленнем назіралі, як з нічога ўспыхвала полымя. Прычым агонь дзейнічаў быццам бы па заказу: выбіраў мэблю і новае адзенне.

Відавочны адзначаюць, што спачат-

ку чулі патрэскаванне. Потым — пах серы, як ад запалак, і, нарэшце, успыхвала жоўтае полымя, быццам бы гарэў порох.

Каменціруючы гэтую незвычайную з'яву абласной тэлебачальнай кампаніі, старшы інжынер навукова-практычнага цэнтру пажарнай бяспекі ўпраўлення ваенізаванай пажарнай службы Гомельскага аблвыканкома Аляксандр Авар'янаў падкрэсліў, што сам быў сведкам трох загараў у гэтай кватэры. Такога ў Гомельскай вобласці ён не памятае. Праўда, у літаратуры падобныя прыклады сустракаў. Але апісаная выпадкі адбываліся выключна ў прысутнасці гаспадароў. Тут жа ўзгаранні бачылі суседзі, работнікі міліцыі і пажарныя.

Віктар КОТАЎ, БЕЛТА.

КУЛЯ ДЛЯ ПАЛКОЎНІКА

У ноч з 6 на 7 жніўня зроблены замах на начальніка Рэчыцкага ГРАУС палкоўніка міліцыі Аляксандра Антоненку. Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА, азначыўся сустрэў Аляксандра Мікітавіча ля пад'езда яго дома, калі той вяртаўся са службы, і выстрэліў на паражэнне. Толькі цудам выратаваўся палкоўнік: у апошні момант ён паспеў ухлібці і куля трапіла ў руку.

Аляксандр Антоненка менш года ўзначальвае Рэчыцкі гаррайадзел унутранага спраў. Відаць, камусьці не спадабаліся яго намаганні па актывізацыі ў горадзе барацьбы з крымінальнымі элементамі.

Спецыяльна створаная аператыўна-вышукавая група работнікаў міліцыі і пракуратуры цяпер прапрацоўвае розныя версіі замаху і пакуль устрымліваецца ад каментарыяў.

Віктар КОТАЎ, БЕЛТА.

МІХАІЛ СУХІНІН: «ЗВАРОТ КІРАЎНІЦТВА БНФ У ВЯРХОЎНЫ СУД НЕ МАЕ СЭНСУ»

У мінулы аўторак на прэс-канферэнцыі выконваючы абавязкі старшыні Беларускага народнага фронту «Адраджэнне» Лявон Баршчэўскі фактычна абверг прагучаўшую ў «Звяздзе» са слоў міністра юстыцыі Беларусі Валентыяна Сухалі інфармацыю, паводле якой гэта грамадскае аб'яднанне не аспрэчвала ніводнага з двух вынесеных у яго адрас пісьмовых папярэджанняў.

У прыватнасці, сп. Баршчэўскі паведаміў, што 25 ліпеня кіраўніцтва Народнага фронту звярнулася з абскарджаннем у Вярхоўны суд.

Па каментарый гэтай заявы наш карэспандэнт звярнуўся да начальніка ўпраўлення па справах грамадскіх арганізацый Міністэрства юстыцыі Міхаіла Сухініна:

— Перш-наперш трэба заўважыць,

што якіх-небудзь звестак наконт абскарджання пісьмовых папярэджанняў Беларускім народным фронтам «Адраджэнне» ў Міністэрстве не маюць. Але нават калі адпаведная заява і трапіла ў Вярхоўны суд, то з юрыдычнага пункту гледжання сэнсу яна не мае. Справа ў тым, што закон дазваляе абскарджваць у Вярхоўным судзе рашэнні Мініста аб адмове ад рэгістрацыі альбо аб ліквідацыі таго ці іншага грамадскага аб'яднання. Што датычыць спрэчных момантаў вакол вынясення пісьмовых папярэджанняў, падобныя справы ў Вярхоўным судзе не разглядаюцца. Рашэнне аб вынясенні папярэджання за подпісам першага намесніка міністра (як у выпадку з БНФ «Адраджэнне») павінна абскарджвацца непасрэдна міністру юстыцыі Беларусі.

Сяргей ГРЫБ.

НАЎЗДАГОН

ПРАФСАЮЗЫ ПРАПАНОЎЮЦЬ ПАВЫСІЦЬ «МІНІМАЛКУ»

Як вядома, днямі Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі накіравала на адрас Прэзідэнта і Кабінета Міністраў ліст, у якім было прапанавана з 1 верасня павялічыць памеры мінімальнай заробковай платы і тарыфнай стаўкі першага разраду. Пазіцыю прафсаюзаў тлумачыць намеснік старшыні ФПБ Франц Пятровіч ВІТКО.

— На ваш погляд, якой павінна быць мінімальная зарплата і тарыфная стаўка першага разраду? — Федэрацыя прафсаюзаў мяркуе, што яна павінна быць не менш як 150 і 170 тысяч рублёў адпаведна.

— Адкуль з'явіліся гэтыя лічбы? — Нягледзячы на тое, што з пачатку года мінімальная зарплата застыла на месцы, спажывецкія цэны, у тым ліку на тавары першай неабходнасці, працягваюць расці. Асабліва інтэнсіўны гэты рост быў у ліпені — пачатку жніўня. Таму мы прагназіруем, што да восені мінімальны сярэднедушавае спажывецкі бюджэт сям'і з чатырох чалавек будзе роўны надзе 1 мільёну 350 тысячам рублёў. У адпаведнасці з Генеральным пагадненнем тарыфная стаўка першага разраду павінна складаць не менш як 12 працэнтаў ад мінімальнага спажывецкага бюджэту, а з улікам фіксаваных даплат — не менш як 21 працэнт. Ужо зараз гэтага няма. А восенню, калі выдаткі насельні-

тва традыцыйна ўзрастаюць (на нарыхтоўку прадуктаў харчавання на зіму, на камунальныя плацджы і г.д.), узровень жыцця стане яшчэ больш нізкі. Уліваючы гэта, а таксама далейшы рост цен, прафсаюзы прыйшлі да высновы, што, каб захаваць наяўныя суадносіны паміж даходамі людзей і спажывецкім бюджэтам, мінімальны зарплата павінна ўзрастаць хача б у паўтара раза.

— Што такое гіперінфляцыя, кожны з нас добра памятае. Ці не баіцеся вы, што з павелічэннем «мінімалкі» стане яшчэ горш?

— Трэба добра ўсвядоміць тыя фактары, якія ўплываюць на інфляцыю. Справа ў тым, што ўдзельная вага зарплат у дадзеным выпадку мізэрная — не больш за 6—8 працэнтаў. Інфляцыю сёння перш-наперш стварае іншае: рост цен на энерганосныя, сыравіну, павелічэнне накладных выдаткаў у сабекошце прадукцыі і г.д.

— У такім разе апошняе: як адразаваць на прапанову прафсаюзаў павялічыць мінімальную заробковую плату ўраду?

— Пакуль аб гэкіх казаць рана: прапанову толькі прынялі да разгляду. Але варта заўважыць, што названы прафсаюзамі лічбы адпавядаюць зацверджанаму Прэзідэнтам прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі на 1996 год.

Сяргей ГРЫБ.

«МАГНАТБАНК» НЕ ЛІКВІДАВАННЫ. АДНАК У ЯГО КЛІЕНТАЎ ЁСЦЬ ПРЭТЭНЗІІ

Па колькасці званкоў і пісьмаў, якія фіксуе наша рэдакцыя і якія датычацца ўкладчыкаў камерцыйных банкаў, можна зрабіць выснову, што спакой пэўнай часткі насельніцтва парушаны. Асабліва гэта датычыцца людзей, якія даверылі свае сродкі «Магнатбанку». На працягу апошніх месяцаў яны безвынікова спрабуюць атрымаць у гэтай фінансавай установе свае грошавыя сродкі. Апублікаваныя ў прэсе тэлефоны ліквідатарнай каміі, на якіх павінны былі б патлумачыць сітуацыю, як скардзяцца чытачы, не працуюць (гэта сапраўды так, — ва ўсім разе, мы таксама не дазвалялі туды за апошнія два дні). Карацей, клопат простых людзей, якіх прысунулі абставіны, цалкам зразумелы. Усіх іх цікавіць наступнае пытанне: як хутка можна будзе вярнуць назад свае сродкі?

На вялікі жаль, аб тэрмінах вяртання грошай банкам нічога канкрэтнага мы таксама сказаць не можам. Пакуль сітуацыя вакол «Магнатбанка» застаецца нявырашанай. Кіраўніцтва бан-

ка звярнулася ў Гаспадарчы суд з прэтэнстам, які аспрэчвае рашэнне Нацыянальнага банка аб прымушовай ліквідацыі першага і аб стварэнні ліквідатарнай каміі. Суд спыніў дзеянне рашэння Нацыянальнага банка. Такім чынам, на сённяшні дзень далейшы лёс «Магнатбанка» пакуль застаецца на парадку дня. Як і вяртанне яго даўгоў. «Банк» пакуль жывы, што, аднак, не надае аптымізму яго кліентам.

Не заспакойвае фізічных асоб і палажэнне «Аб гарантыйным фондзе абароны ўкладчыкаў і дэпазітаў фізічных асоб», згодна з якім гарантуецца вяртанне пэўнай сумы (да 2000 долараў) іх укладу. Аднак у дадзенай сітуацыі хачелася б нагадаць знакамёты выраз: надзея заўсёды памірае апошняй. Ёсць пэўныя нормы, законы, якія хваляваныя кліентаў ніякім чынам не апраўдваюць. Будзем спадзявацца (якое ненадзейнае слова, праўда?), што сітуацыя з колішнімі абавязальствамі Ашчадбанка СССР у дадзеным выпадку не паўтोरэцца.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

ПРАДПРЫЕМСТВЫ РЭСПУБЛІКАНСКАЙ УЛАСНАСЦІ ПРЫВАТЫЗАЦЫ НЕ СПЯШАЮЦА

Гэтымі днямі ў сталіцы Беларусі адбылася пашыраная калегія Міністэрстваў з удзелам зацэкаваных міністэрстваў і ведамстваў.

На ёй, у прыватнасці, адзначалася, што за першае паўгоддзе не было прыватызавана ніводнага дзяржаўна-прадпрыемства рэспубліканскага падпарадкавання. Разам з тым праграма прыватызацыі на 1996 год прадугледжвае змену формы ўласнасці на 500 буйных дзяржаўна-прадпрыемствах. У той жа час нават неэфектыўныя дзяржаўныя прадпрыемствы, на думку нам, міністра па кіраванню дзяржаўнай уласнасцю і прыватызацыі В. Давыдзенкі, не працягваюць прыметнай цікавасці да рэформы, а многія кіраўнікі працягваюць дзейнічаць чыста адміністрацыйнымі метадамі. Да гэтага варта дадаць, што 66 прадпрыемстваў папрасілі выкрасці іх з Пераліку аб'ектаў

рэспубліканскай уласнасці, якія падлягаюць раздзяржаўленню і прыватызацыі ў 1996 годзе. Падобныя адмовы звязаны ў першую чаргу з неадпаведнасцю дырэктарскага корпуса да работы ў новых умовах.

Не распрацаваны праграмы прыватызацыі камунальнай уласнасці ў Добрушы, Бабруйску, Барысаве, у Ратонскім раёне.

Калі летась ад прыватызацыі ў бюджэт паступіла 161,47 млрд. рублёў, то сёлета выручка павінна склацца 1 трыльён 565,6 млрд. рублёў, у тым ліку 998 млрд. рублёў ад рэфарміравання рэспубліканскай і 567,6 млрд. рублёў — камунальнай уласнасці. Выканаць гэтае заданне ўрада міністэрству будзе вельмі цяжка, бо за першае паўгоддзе прыватызацыя прынесла бюджэту толькі 58,469 млрд. рублёў даходу.

Сяргей КУРКАЧ.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ «СІТА» ПРАЙШЛІ НЕ ЁСЦЕ ПЕРЫЯДЫЧНЫЯ ВЫДАННІ

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па друку накіраваў абласным органам кіравання і друкавання пісьмо-пажаданне не друкаваць выдання, якія не прайшлі ў 1996 годзе рэгістрацыю. Згодна з адпаведным загадам Камітэта па друку, пасведчанні, выдадзеныя ім раней, лічацца несапраўднымі.

Як вядома, вышэйназваная рэгістрацыя праводзілася ў адпаведнасці з распараджэннем Прэзідэнта Беларусі. Большасць рэдакцыйных калек-

ваў пацвердзіла сваё жаданне выпускаць газету або часопіс. Некаторыя з іх у ходзе рэгістрацыі ўнеслі неабходныя змяненні ў нарматыўныя дакументы. Цяпер у Беларусі налічваецца 614 перыядычных выданняў, у той час як да пачатку рэгістрацыі іх было 897. Калі двухсот друкаваных сродкаў масвай інфармацыі новыя пасведчанні не атрымалі, таму іх выпуск становіцца праблематычным.

Прэс-служба Дзяржаўнага друку — БЕЛТА.

ПЕЛЕНТ-НАВІНЫ

ДРУГІ ДЗЕНЬ ВЯДУЦА БАІ У ГРОЗНЫМ І АРГУНЕ

Учора цяжкія баі ў сталіцы Чачні Грозным працягваліся. Як паведамляецца, што чачэнскую аперцыю ўзначальвае Шаміль Басаев, вядомы на левашнім нападзе на Будзёнаўск. Расійскі бок паведамляе, што забіта каля 30 салдат і больш як 100 вайскоўцаў атрымалі раненні.

Па словах карэспандэнта радыё «Свабода», чачэнцы ўчора знаходзіліся ва ўсіх раёнах Грознага, у тым ліку і побач з будынкамі МУС, ФСБ і ўрада Чачні. Агонь па гэтых будынках вёўся прамой наводкай. Кіраўнік ўрада Чачні Заўгаев знаходзіўся на расійскай ваеннай базе ў Ханкале, якую асаджалі сілы супрацьўзвалення.

Па словах міністра інфармацыі Ічкары Удугава ўчора аднавіліся баі ў Ар-гуне.

Кіраўнік расійскай дэлегацыі на перагаворах з чачэнскімі сепаратэстамі Вячаслаў Міхайлаў заявіў «Інтэрфаксу», што дэяніі бавейкоў, пазіцыя, занятая кіраўнікамі апазіцыі, яскрава сведчаць, што ім не патрэбен мір і згода, «ім чужыя інтэрэсы чачэнскага народа». «Цяпер становіцца зразумела, чаму начальнік галоўнага штаба сепаратэстаў Аслан Масхадаў зацвярджаў аднаўленне перагаворнага працэсу — у гэты час сепаратэсты рыхтавалі маштабную прывакацыю», — падкрэсліў В. Міхайлаў.

ВЫБУХ ПАД МАСКВОЙ НАЗВАЛІ АКТАМ ХУЛІГАНСТВА

Следчыя прыйшлі да высновы, што выбух, які адбыўся ў аўторак раніцай на перакрываўні Рублёўскай шашы і Маскоўскай калёвавай дарогі, быў актам хуліганства. Маскоўская пракуратура пагадзілася з такой высновай. Узбуджана крымінальная справа. За некалькі хвілін да выбуху па шашы праехаў карцеж прэм'ер-міністра Расіі Чарнамырдына.

27 ЖНІЎНЯ Ў РАСІІ ЧАКАЕЦЦА «НЯЛЕТНАЕ НАДВОР'Е»

Расійскія пілоты і дыспетчары пагражаюць абвясціць 27 жніўня ўсвагульну забастоўку. Галоўныя патрабаванні, якія будуць выстаўлены, — павысіць зарплату і палепшыць умовы працы.

НЕВЯДОМЫЯ ПАТРАЖАЮЦЬ УЗАРВАЦЬ АДЗІН З АМЕРЫКАНСКІХ АБ'ЕКТАЎ У КУВЕЙЦЕ

Ананімная пагроза ўзарваць адзін з амерыканскіх аб'ектаў у Кувейце паступіла ў аўторак у англамоўную газету «Араб таймс», якая выходзіць у сталіцы гэтай краіны. Прадстаўнік Пасольства ЗША ў Кувейце адмовіўся каменціраваць гэту інфармацыю, заявіўшы, аднак, што супрацоўнікі пасольства ўваля дадатковыя меры бяспекі.

БАРАЦЬБА З ТЭРАРЫЗМАМ ПА-АМЕРЫКАНСКУ НЕ ПАДТРЫМЛІВАЮЦЬ

Японія, Кітай, Бразілія, Аўстралія і Расія далучыліся да пратэстаў Еўрапейскага саюза супраць новага амерыканскага заканадаўства, якое прадугледжвае санкцыі супраць замежных кампаній, якія робяць буйныя інвестыцыі ў Іране і Лівіі. Прадстаўнікі гэтых краін заявілі, што лічаць неабходным барацьбу з тэрарызмам, але сумняваюцца ў эфектыўнасці захадаў, зробленых Злучанымі Штатамі, і незадаволены іх аднабаковым характарам. Прэзідэнт Францыі Шырак заявіў, што калі Вашынгтон на самай справе ўвядзе гэтыя санкцыі, Францыя зробіць захады ў адказ.

СУСЕДНЯЯ РУАНДА ПАДТРЫМАЛА НОВЫ ўРАД БУРУНДЫ

Руанда заявіла пра сваё рашэнне наладзіць супрацоўніцтва з новым ваенным ўрадам у Бурундзі, які ўзяў уладу ў мінулым месяцы шляхам перавароту. Віцэ-прэзідэнт Руанды заявіў, што яго краіна адмаўляецца падтрымліваць рашэнне іншых краін рэгіёна аб увядзенні эканамічных санкцый супраць Бурундзі. У інтэр'ю карэспандэнту Бі-бі-сі ён заявіў пра намер супрацоўнічаць з кіраўніцтвам суседняй краіны, якую зараз узначальвае маёр, па паходжанню таксама туці. Кенія і Танзанія ўжо ўстанавілі блок-пасты на прыгранічных дарогах з Бурундзі і ў наваколішчы.

НА БЛІЗКІМ УСХОДЗЕ ШУКАЮЦЬ ШЛЯХІ ДА МІРУ

Лідары арабскіх краін праводзілі ўчора кансультацыі наконт зрушэння з мёртвага пункту мірнага працэсу на Блізкім Усходзе. Прэзідэнт Сірыі Асад сустрэўся з прэзідэнтам Егіпта Мубаракам каб абмеркаваць ізраільскую прапанову пра вывад войскаў з Палюдынага Лівана як папярэднюю ўмову падпісання агульнага мірнага пагаднення з Ізраілем.

Радыё «Свабода»,
«Голас Амерыкі», Радыё 101,2
і «Радыё-РОКС» слухайце
Сяргей ПРОТАС.

МІНСКАЕ АБЛАСНОЕ ПРАДПРЫЕМСТВА АЎТАМОТАСЕРВІСУ І ГАНДЛЮ: ПОШУК ПЕРСПЕКТЫВЫ І КЛІЕНТА-ПАКУПНІКА

Сучасны рынак яшчэ далёкі ад таго, каб належным чынам задаволіць патрэбы пакупніка, а таксама вырашыць задачы і клопаты гандляра, ды і вытворцы. Прычыны на тое шмат. Адны рашуча вінавацяць дзяржаву, што наўздзіў марудна рухаецца да квітнення капіталізму. Заадно канкрэтызуюць пралікі, якія трэба ліквідаваць ці не ў першую чаргу. Стварэнне нармальнай юрыдычнай базы для пашырэння прыватнага сектара эканомікі, упарадкаванне сістэмы падаткаабкладання, дзяржаўнае спрыянне малому і сярэдняму бізнесу — вось крокі, якіх патрабуюць, якіх чакаюць, на якія спадзяюцца. Але, відавочна, тут варта заўважыць і наступную акалічнасць. У дадатак да ўсяго трэба ж паклапаціцца і пра патэнцыяльнага спажываўца. У малазабеспечанага, сацыяльна абяздоленага чалавека, пагадзіцеся, не шмат цікавасці да рынку, да супершырокага спектра паслуг і тавараў. Калі ў кішні пуста, то і многія патрэбы, у якой бы абгортцы іх ні падносілі, здаюцца другараднымі альбо зусім не вартымі ўвагі. Клопат жа пра патэнцыяльнага пакупніка, забеспечанасць яго мінімальнай спа-

жывецкай карзінкай — задача хіба што толькі дзяржаўная. Вось і ўявіце, які дамоклаў меч вісіць над дзяржаўнымі інстытутамі і службамі. З аднаго боку — патрэба ў рашучым рэфарміраванні эканомікі. З другога — пільная неабходнасць сацыяльнай падтрымкі насельніцтва. І як тут быць? І як у такіх умовах пачынаць сваю справу? Думаючы, разважаючы

пра гэта, і пачалі мы сваю размову з генеральным дырэктарам Мінскага абласнога дзяржаўнага прадпрыемства аўтаматасервісу і гандлю Генадзем Іванавічам КАТАРСКИМ. Чалавек, кіраўнік у сваёй галіне добра вядомы. Адзін штрышок: аб'яднанне, якое ўжо ўваходзіла структурна пад самыя розныя дахі, Катарскі ўзначальвае болей як два дзесяцігоддзі.

МУС і ДАІ выдаюць рахунак-фактуру, прадаюць і рэгіструюць аўтамабілі. Але ж у большасці там працуюць юрысты, а не тэхнічны падрыхтаваны спецыялісты.

І яшчэ. Гадавы тэхнічны агляд, перакананы ў гэтым, павінны праводзіць спецыялісты, фірмы. Так робіцца ва ўсім свеце. Справа не ў штрафах, а ў гарантыях.

Мытныя зборы таксама патрабуюць перагляду. Сёння ў Беларусі нявыгадна везці дабrotны танны аўтамабіль.

— Увогуле, калі гаварыць пра кліента сярэдняга, скажам так, дастатку, то тут вы, Генадзь Іванавіч, мусіце, па-ранейшаму заставацца маніпалістам?

— А чаму б і не? Да нас прыцягваюць параўнальна невысокія цэны. Мы ўважлівы да сваіх кліентаў. Пастаянна турбуемся не толькі пра якасць, але і пра культуру абслугоўвання. Калі ў нас здараюцца рэкламацыі, то гэта надзвычайна падзея, бо такое ўвогуле бывае вельмі рэдка... Да нас едуць інваліды. Ім, людзям абяздоленым, не па кішні рамантавацца, абслугоўвацца ў прыватніка альбо ў прадпрыемства.

— Дарэчы, буйнойшае структурнае падраздзяленне аб'яднання — аўтацэнтр. «Навінкі», размешчаны на самай ускраіне сталіцы: пасёлак Навіны, вуліца Рабочая, 33...

— І хаця сёння мала каго чым-небудзь можна здзівіць, лічу, што аўтацэнтрам «Навінкі» мы можам ганарыцца. Фарміруюцца новы калектывы. Ёсць

Ёсць у «Навінах» і платная аўтастанка на 600 аўтамабіляў. І гэта, заўважце, у цэнтры, які яшчэ толькі развіваецца. Адкрыўся наш цэнтр толькі на пачатку 1994 года.

— Генадзь Іванавіч, зразумела, што вы шукаеце магчымыя шляхі развіцця. Не спрабавалі наладзіць трывалую сувязь з замежнымі фірмамі? Магчыма, з вытворцамі аўтамабіляў...

— Чаму ж не?.. Мы выдатна ведаем аўтамабільны рынак не толькі ў СНД, але і ў Еўропе. Асабіста я нават доўгатэрміновую вучобу праходзіў у Германіі. Прадстаўнікі цэлага шэрага замежных аўтамабільных фірмаў, і дилеры пабывалі на нашым прадпрыемстве. Вялі дыялогі на конт самых розных формаў супрацоўніцтва. Але чужаземцы, асабліва калі размова заходзіць пра ўкладанне сродкаў у развіццё, пашырэнне вытворчасці, не жадаюць, не хочуць безаглядна выкідаць, як яны лічаць, ніякія крэдыты, ніякія інвестыцыі.

— Відаць, праблема ў большай ступені заключаецца ў тым, што вы — дзяржаўнае прадпрыемства?

— Так.

— Чаму ж вы тады не акцыяніруецеся?

— Лічу — і думаю, што ў гэтым са мною згодны і савет прадпрыемства, калектыву ўсяго аб'яднання, — што час акцыяніравання для нас яшчэ не настаў. І вось чаму. Мы толькі тады можам заставацца гаспадарамі, калі за калектывам застаюцца палова акцый. Не меней паловы. Іначай ніякае акцыяніраванне не на карысць простаму чалавеку, рабочаму, які папярэдняй працай ужо нешта зарабіў, ужо на нешта мае права.

— Выходзіць, што і вы, баючыся трэціх у ір рынку, баючыся згубіць у ім, гатовы застацца на месцы? Вы ж згубіце час...

У мінулым годзе мы праводзілі работы па акцыяніраванню прадпрыемства ў цэлым па вобласці (на прыкладзе прыватнага сельгастэхнікі ва ўсходняй Германіі. Там за 1 месяц вырашылі праблему). Але ў нас яшчэ недасканалы законы, якія даюць права цывілізавацца ўвайсці ў рынак. Ды і не гатовы яшчэ калектыву — ні эканамічна, ні псіхалагічна і нават палітычна.

Мы згодны, гатовы прыватывацца, але не марш-ірдкам, а на ўзаемавыгадных умовах з салідным інвестарам.

Акрамя часу можна згубіць і вытворчасць, стабільную арганізацыю, сістэму... Але і пра фактар часу мы таксама думаем. Шукаем магчымасці атрымання дзяржаўнага крэдыту. Хаця б у памеры 800—900 тысяч амерыканскіх долараў. Грошы дапамаглі б нам прасунуцца наперад, дапамаглі б больш сур'ёзна і аўтарытэтна выглядаць перад патэнцыяльнымі замежнымі партнёрамі і развітымі фірмамі на Беларусі.

Ёсць у нас і ідэя, перакананне: беларускі рынак патрабуе больш таннага замежнага аўтамабіля. Хопіць спажываць дарагім замежным аўтамабiлi. «Фіят» — вось машына, даступная беларускаму пакупніку ў большай ступені. Над гэтай праблемай мы працуем ужо 2 гады і неадступны ў гэтым клопате.

Яе — фірму «Фіят» усе ведаюць па аўтамабілі «Лада» ў першую чаргу. «Фіят» карыстаецца аўтарытэтам сярод аўтамабілістаў. З вялікім напружаннем удалося заключыць пагадненне з дилерам «Фіят». Тым самым ажыццэўлены першы этап у перспектыве зборкі іх аўтамабіляў у нашай краіне. Адсюль і нашы ўласныя планы, практыкі.

Гутарыў Аляксей КАРЛЮКЕВІЧ.

ПРАДПРЫЕМСТВА МІНСКАГА АБЛАСНОГА ДЗЯРЖАЎНАГА ПРАДПРЫЕМСТВА АЎТАМОТАСЕРВІСУ І ГАНДЛЮ

1. Беразіно	223310 г. Беразіно, Прамысловая, 1
2. Мар'іна Горка	222810 г. М. Горка, Шацкая шаша
3. Салігорск	223710 г. Салігорск, Камунальная, 4
4. Мядзел	222380 г. Мядзел, Інтэрнацыянальная
5. Любань	223810 г. Любань, Сацыялістычная, 1
6. Маладзечна	222310 г. Маладзечна, Віленская, 40
7. Клецк	222910 в. Клецк раён, в. Бабаевічы
8. Барысаў	222120 г. Барысаў, Маскоўская шаша
9. Смалявічы	222210 г. Смалявічы, Маскоўская шаша

дзейнасць урада. Астатнія — пакупнікі, замена прадукцыі, пастаўшчыкі. Што ёсць для нас канкурэнцыя? Мы згодны працаваць з любым канкурэнтам, але — на роўных умовах. Ды нам перашкода цэнавы аўтабізнес. А ён развіваецца як ланцугавая рэакцыя. Нехта ж, выходзіць, падтрымлівае іх? Некаму ж гэта выгадна? Велізарныя грошы праходзяць па-за бюджэтам.

Урад, дзяржава прынялі такія рашэнні па пошлінах, якія не спрыяюць развіццю аўтагандлю. Аўтабізнес пераходзіць у кримінальную сферу. Сёння машынамі гандлююць 200 суб'ектаў. Чаму б не навесці парадак і тут? Чаму б не наладзіць жорсткае ліцэнзаванне, чаму машынамі гандлююць тыя, хто не валодае тэхнічнай падрыхтоўкай, працуе па вярхах?

свае праблемы. Але ж усё ў прынцыпе вырашальнае. Тут ёсць самае сучаснае абсталяванне для абслугоўвання і рамонт легкавых аўтамабіляў айнайнай і замежнай вытворчасці.

— Генадзь Іванавіч, ці нельга канкрэтызаваць, удакладніць, з якімі калектывамі гаспадары легкавых аўтамабіляў могуць звяртацца ў аўтацэнтр «Навінкі»?

— Калі ласка. У нас вы можаце ажыццявіць дыягностыку, рэгуліроўку вузлоў кіруемых колаў, шынамантажы і шынарамонтныя работы, кузаўны рамонт і афарбоўку з падборам фарб па тэхналогіі фірмы «Spies Hecker», антыкарызійную апрацоўку днішча і схаваных поласцей матэрыяламі і па тэхналогіі фірмы «Мобі».

Да таго ж у «Навінах» ёсць камісійны рынак аўтаатранспартнай тэхнікі. Мы ажыццяўляем — адзіны сярод дзяржаўных прадпрыемстваў — камісійны гандаль легкавой, грузавой аўтааўтэхнікай і абсталяваннем. Тут ужо я хачу бы звярнуцца да кіраўнікоў прадпрыемстваў. Безумоўна, паўсюдна існуе ў аўтааўтэхніка, якая амаль не выкарыстоўваецца. Прадаставішы нам на дагаворных умовах гэтыя машыны, вы ўсё ж зможаце рэалізаваць непатрэбныя машыны, магчыма, атрымаеце ўзамен неабходную прадукцыю. Дарэчы, «Навінкі» могуць зрабіць і дробны рамонт, тэхнічнае абслугоўванне, афарбоўку машыны перад продажам. У сваю чаргу камісійная пляцоўка можа выканаць вшы запыкі і па набыццю тэхнікі.

Увага: дабрачынная акцыя! Дзякуючы купонам «Звязды» вы зможаце знізіць свае затраты на паслугі Мінскага абласнога дзяржаўнага прадпрыемства аўтаматасервісу і гандлю

Паважаныя чытачы! Газета «Звязда» сумесна з Мінскім абласным дзяржаўным прадпрыемствам аўтаматасервісу і гандлю праводзіць дабрачынную акцыю па аказанню паслуг мінчанам і жыхарам Мінскай вобласці. Калі ў вас узнікне любая патрэба ў абслугоўванні ўласнага аўтамабіля, то, прад'яўляючы квітанцыю аб падпіску на газету «Звязда», а таксама ніжэйнадрукаваны купон, у перыяд з 1 жніўня да 31 снежня 1996 г. вы маеце права на 5-працэнтную скідку з кошту паслуг. Купон будзе друкавацца ў газеце неаднойчы (на працягу да канца 1996 года). Так што вы можаце звяртацца за паслугамі па льготнаму тавару штораз згодна з колькасцю купонаў. Мы змяшчаем таксама і адрасы тых прадпрыемстваў на месцах, куды можна звяртацца, як і ў цэнтр «Навінкі», з купонам «Звязды».

стэрства?

— Чаму тады ўсё ж такі людзі пакідаюць сістэму дзяржаўнага аўтасервісу?

— Мы не можам гэтулькі заплаціць, колькі чалавек разлічвае зарабіць і пакласці ў кішню ў прыватнай фірме. Сярэдні заробак па нашаму прадпрыемству складае каля 1 млн. рублёў. Асобныя спецыялісты атрымліваюць да трох мільёнаў рублёў. Ідуць ад нас многія не толькі ў прыватныя фірмы, але і ў цэнавы аўтасервіс. Ёсць у цябе гараж у прыватным сектары — што больш трэба? Усё, што ні заробіш, — тваё, уласнае. Мы ж гэтулькі заплаціць не можам. Да таго ж, паўтаруся, і з кліента трыскіры ніколі не лупім. У нас — і гарантыі на абслугоўванне, рамонт, чаго ў цэнавым аўтасервісе, вядома ж, няма.

Шэсць фактараў уплываюць на работу любой галіны. На першым плане — канкурэнцыя ў галіне. Затым новыя канкурэнты. І вельмі важны фактар —

— Генадзь Іванавіч, давайце пачнем ці хаця б паспрабуем пачаць наш дыялог з такога востра канкрэтнага вымрэння. Чым для вас асабіста з'яўляецца рынак?

— Гледзячы які рынак. Калі ўсе ўласнікі пастаўлены ў аднолькавыя ўмовы, калі ўлада паслядоўная ў выкананні прынятых рашэнняў, калі ўлічваюцца нашы, гандляроў, вытворцаў, запатрабаванні, то чаму ж я павінен супраціўляцца рынку?

— А вы лічыце, што ўсё зусім не так, што спрыяння і падтрымкі ў развіцці рынку няма?

— Магчыма, нешта робіцца. Але, пэўна ж, большай часткай — хвараіта, з вялікімі высілкамі як з боку розных сацыяльных груп, так і з боку дзяржавы — на паперы. Рэчаіснасць жа зусім іншая.

— Магчыма, нешта зменіць Падатковы кодэкс, размовы пра які апошнім часам сталі больш выразнымі...

— Будзем спадзявацца. Усё жыццё і праходзіць у спадзяванні... Лічу, перакананы, што іншым павінен быць механізм пераходу ў рынак, больш дасканалым, па прыкладу развітых краін. Вось і з паваротам дзяржавы да малага і сярэдняга прадпрыемства, абвешчаным ндаўна на в'ездзе дзелявых колаў Беларусі, баюся, нааломі дроў. У нас жа як атрымліваецца? Або густа, або пуста. Вось акірую увагу на малое прадпрыемства, а буйнога ўдзельніка рынку абмінем увагай. А, між іншым, тыя ж дзяржаўныя прадпрыемствы — таксама суб'екты рынку. І хіба магчымы нейкія пераўтварэнні ў эканоміцы без удзелу таго ж МТЗ?

— Вы гаворыце пра іншы механізм?.. Дык якім ён усё ж павінен быць?

— Найперш — паслядоўным, отвораным і запущаным усё ж дзяла дзяржаўных суб'ектаў гаспадарання. Зразумейце мяне правільна. Будучы прыкільнікам прыватнага, рэфарміравання формаў уласнасці, я не хачу бы, каб рушылася, гібела створаная раней сістэма. Што тычыцца нашай галіны, то яна — сістэма абслугоўвання ўдалалнікаў асабістага транспарту — дзейнічае нармальна, ахопліваючы ўсё спажываўцоў. Спрыяе нам сёння і тое, што структурна падпарадкоўваемся аблвыканкому. Нас некалі дзялілі, развальвалі. На шчасце, мы ўсё гэта вытрымалі, выжылі. Зараз знаходзімся нашмат бліжэй да людзей, да спажываўцоў. Калісьці ж у Мінпроме былі ўсяго толькі кроплі ў моры. А зараз адчуваецца і самастойнасць, і ёсць пэўныя льготы для нас, паколькі знаходзімся ў сістэме бытавога абслугоўвання. Дарэчы, і на месцах такія структуры павінны заўжды быць у падпарадкаванні раённым уладам.

І вось што хачу бы заўважыць. Маладзечанскую, Слуцкую станцыі, вядомы «Матэль» забралі, выкупілі (без згоды калектыву аб'яднання), а ці палепшыўся ў сферы іх дзейнасці аўтасервіс?.. Асабіста я — прыхільнік стройнай кіраўніцкай сістэмы. І думаю, што мэтазгодна ісці па шляху развіцця сеткі аўтасервісу ў кожным раёне. Трэба ствараць сетку муніцыпальных паслуг.

НАВІНЫ З МАСКВЫ

КРЫТЫКА... АБАВЯЗКОВАЯ

Цікавы эксперымент па ініцыятыве мэра Масквы Юрыя Лужкова праводзіцца ў маскоўскім урадзе. Цяпер пры падрыхтоўцы найбольш важных пытанняў на пасяджэнні гарадскога ўрада ў лідэраў абавязкова выступаюць па асноўным дакладчык. На гэтую ролю «крытыка» будзе запрашацца кіраўнік гарадскіх службаў, вопытны спецыяліст міністэрстваў, вучоныя.

Пры дапамозе адміністрацыйна-наваўвядзення мэр разлічвае значна павысіць не толькі якасць урадавых рашэнняў, але і адказнасць высокапастаўленых чыноўнікаў.

ГЕНЕРАЛЬНЫЯ ПРАКУРОРЫ ПРАВЯЮЦЬ СВАІХ ВАЕННЫХ КАЛЭГ

Незвычайную аперацыйную рэакцыю на шэраг абвінавачванняў грамадска-высокапастаўленых чыноўнікаў Міністэрства абароны ў карупцыі праявіла Генеральная пракуратура Расіі. Нядаўна створана спецыяльная камісія па правярцы дзейнасці Галоўнай ваеннай пракуратуры.

Але некаторыя скептычна настроеныя юрысты, спаслаючыся на ведамыя традыцыі, сцвярджаюць, што аб справах наокант генеральскіх палацаў пад Масквой, якія пабудаваны за кошт дзяржаўных сродкаў, наўрад ці давядзецца шырока грамадскасць.

НЕВЕРАГОДНЫЯ ЛІЧБЫ ДЗЯРЖКАМСТАТА РАСІІ

Як снежны камік, што коціцца з гары, нарастае з кожным месяцам цяга запалычанасць федэральнага і рэгіянальнага бюджэтаў па заробатнай плаце расіян. Толькі сума ліпеніскіх недаплат перавысіла чэрвеньскія амаль на 35 працэнтаў. Такага вярхалі ў Расіі яшчэ не было. Найгоршыя справы ў сацыяльнай сферы. З 34 трільянаў рублёў запалычанасці па зарплате ўсіх катэгорый працоўных Расійскай Федэрацыі восьмая частка прыпадае на работнікаў сацыяльнай сферы.

У сувязі з гэтым стаў вядомы небылы судовы працэс, які нядаўна пачаўся ў Маскве па ініцыятыве Маскоўскай ваеннай пракуратуры. На лаве падсудных аднаго з міжунітальных судовоў сталіцы — фінансісты Міністэрства абароны, па віне якіх вайсковцам Маскоўскага гарнізона пастаянна затрымліваецца выплата зарплат на працягу апошніх паўгода.

БАДЗЯГ ПАТУРАЦЬ З МАСКВЫ

Рашуча ўзяліся гарадскія ўлады за лячэнне найбольш пацяральных сацыяльных баячак. Як вядома, маскоўскія вуліцы, падземныя пераходы літаральна забіты рознымі бадзягамі, жабракамі і тыламі з адбіткам алкагольнага сіндрому на твары. Нядаўна мэр сталіцы аддаў распараджэнне стварыць у адным з падмаскоўных пасёлкаў на тэрыторыі былога ваеннага гарадка цэнтр па рэабілітацыі тых, хто па нейкіх прычынах апусціўся «на дно». Тут яны атрымаюць часовы прытулак, неабходную медыцынскую дапамогу. Але перад тым, як прыездных арганізавана выправдзіць са сталіцы, былым масквічам, якія па нейкіх прычынах страцілі права на жыллё, будзе аказана дапамога ў вырашэнні кватэрных праблем. Пры паўторных выпадках затрымання злосных бадзяг чакае кримінальная адказнасць.

Леанід ФАДЗЕЕВ.

ГРОШАЙ НА КАМПЕНСАЦЫЮ
ЎКЛАДАЎ ВЕТЭРАНАМ МОЖА
І НЕ ХАПІЦЬ

Згодна з Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Аб кампенсацыі ўкладаў насельніцтва» «Беларусбанк» ажыццяўляе адпаведныя выплаты ветэранам вайны.

Паводле даных дэпартамента па рабоце з фізічнымі асобамі, АСБ «Беларусбанк», ветэранам і іх наследнікам цяпер залічана на іх рахунок 166,6 млрд. рублёў кампенсацыйных выплат. Нагадаем, што кампенсацыя ўкладаў праводзіцца шляхам павелічэння астатку сродкаў на рахунках у Ашчадным банку па стану на 1 студзеня 1992 г. у 1000 разоў. Па звестках спецыялістаў «Беларусбанка», на разглядзе цяпер знаходзіцца больш як 32 тысячы заяў на кампенсацыю. Усяго ж у аддзяленні банка павінны звярнуцца каля 220 тысяч ветэранаў, якія на працягу 1996—1997 гадоў маюць права атрымаць кампенсацыю па ўкладзе.

Выплаты ў аддзяленні банка вядуцца ў нармальным рабочым парадку. Аднак, на думку дырэктара дэпартамента па рабоце з фізічнымі асобамі АСБ «Беларусбанк» Аляксандра Баркуна, прамой крэдытнай лініі, адкрытай Нацбанкам «Беларусбанку» на суму 500 млрд. рублёў, усім ветэранам можа і не хапіць.

Сяргей КУРКАЧ.

ПОГЛЯД

3 НО-ШПАЙ — СУПРАЦЬ ХВАРОБЫ БОТКІНА,
або Ці выратуюць беларускія медыкі свет ад гэтай хваробы...

На думку медыкаў, адно з самых каварных і непрыемных захворванняў — вірусны гепатыт А, у народзе больш вядомы як жаўтуха, ці хвароба Боткіна. Каварства яго заключаецца ў тым, што «падхапіць» гэту хваробу можа любы, бо перадаецца яна бытавым шляхам праз ваду, нямытую садавіну, прадметы ўжытку... Таксама яна мае непрыемную ўласцівасць яшчэ доўга напамінаць аб сабе: на працягу года той, хто перанёс гэту хваробу, вымушаны захоўваць строгу дыету. Ці можна сёння эфектыўна змагацца з гэтым відам віруснага гепатыту?

Менавіта над гэтым пытаннем на працягу пяці гадоў працавалі супрацоўнікі Беларускага навукова-даследчага інстытута эпідэміялогіі і мікрэбіялогіі (БелНДІЭМ). І іх намаганні не прайшлі марна. Надзейным прафілактычным сродкам па папярэджанні захворвання на вірусны гепатыт А аказалася добра вядомая ўсім но-шпа. У клінічных умовах было вызначана, што гэты лексавы препарат валодае антывіруснай актыўнасцю, г. зн. не дае інфекцыі развівацца, і захворванне не адбываецца.

Самы небяспечны перыяд у гэтага захворвання — інкубацыйны, які доўжыцца ад 7 да 50 дзён. Менавіта ў гэты час, калі яшчэ няма ніякіх знешніх прыметаў хваробы, ідзе актыўнае заражэнне акружаючых людзей. А таму, нават пасля шпіталізацыі хворага, за ім застаецца «шлейф» заражэнных людзей, які нічога не падзяраюць аб сваім захворванні. Менавіта яны і сталі прадметам пільнай увагі вучоных.

Практычны эксперымент праходзіў на працягу васьмі месяцаў у двух раёнах сталіцы — Кастрычніцкім і Заводскім. Як толькі там рэгістраваліся выпадкі захворвання на вірусны гепатыт А, у ачаг выяжджалі спецыялісты і ўсіх, хто знаходзіўся ў кантакце з хворым, бралі на ўлік, выяўляючы магчымасць заражэння. Затым патэнцыйным хворым у

якасці прафілактыкі давалі но-шпу. І вынікі ўражвалі.

Як паведаміла старшы навуковы супрацоўнік БелНДІЭМ Святлана Арлова, у Кастрычніцкім раёне г. Мінска ў 15 ачагах былі зарэгістраваны 54 кантактныя асобы, 9 з якіх, як паказалі лабараторныя даследаванні, былі заражаны вірусам. Пасля прыёму но-шпы ніводзін з іх так і не захварэў. У той жа час у 5 кантрольных ачагах, дзе но-шпу не прымаў, з 11 кантактных асоб захварэлі 4 чалавекі, што складала 80 працэнтаў ад агульнай колькасці захварэўшых.

У Заводскім раёне са 105 кантактных асоб у 40 ачагах заражэннімі аказаліся 14 чалавек. У выніку, пасля прыёму но-шпы, захварэў толькі адзін чалавек. Але нават у гэтым выпадку захворванне прайшло лёгка: жанчына на працягу двух дзён адчувала лёгкае недамаганне і нават не падвяргалася шпіталізацыі.

Як кажуць, лічы гавораць самі за сябе. Нават калі но-шпа не можа даць поўнай гарантыі выздараўлення, улівачы адзін выпадак захворвання, усё ж, пагадзіцеся, працэнт абароны вельмі высокі. Беручы пад увагу вынікі эксперымента, адзначалася б, самы час радавацца поспеху беларускіх вучоных. Але радавацца, як высвятляецца, пакуль што рана.

Эксперымент яшчэ не завершаны. Уся справа ў тым, што вірусны гепатыт А валодае цыклічнасцю: перыядычна назіраюцца самыя высокія і самыя нізкія эпідэмічныя напружанасці. І, зразумела, навуковыя распрацоўкі лепш за ўсё правяраць у час, калі эпідэмічная сітуацыя пагаршаецца, прычым на працягу хадзя б двух эпідэмічных сезонаў (у віруснага гепатыта А гэта перыяд з верасня па сакавік). У сувязі з тым, што ў 1997-98 гадах чакаецца рэзкі рост захворвання, знаходка вучоных была б вельмі дарэчы.

Але, як заўважылі, усё ўпярэда ў гро-

ИНФАРМ-КАКТЭЙЛ

У Кейптаўне раз'юшаны натоўп мусульманскіх фанатыкаў літаральна разарваў кіраўніка паўднёваафрыканскай наркаманды Стагі, калі ён прымаўся на вырчку свайму брату, якога заспелі ва ўласным доме. Нехта з натоўпу параніў наркадзяла, затым у яго кінулі бутэльку з гаручым, адагналі прыхаўшых пажарных і працягвалі страляць у дзялка наркабізнесу. Застаецца, аднак, толькі меркаваць, як гэта паўплывала на іншых гандляроў «белай смерцю».

Асашыяйтэд Прэс.

Афіцыйная рэзідэнцыя шэфа паліцыі і мытнай службы партугальскага ўладання Аамынь (Макаа) была абрабавана, пакуль галоўны паліцэйскі начальнік з жонкай мірна бавілі час у гасцях. Узломшчыкі, відаць, ведалі, дзе што ляжыць, і хутка зніклі, узяўшы з сабой ювелірныя ўпрыгажэнні, пярсцёнкі і жамчужныя каралі. Гэта ўжо другое абрабаванне асашыяйтэд паліцэйскага чыноўніка з таго часу, як менш год таму ён павядаў выкараніць злачыннасць на падуладнай яму тэрыторыі.

Рэйтар.

Больш чым сямі тысячам армян, якія з-за эканамічных цяжкасцей аказаліся ў Германіі, трэба збірацца назад. Германскія ўлады мяркуюць, што за апошнія гады эканамічная сітуацыя ў Арменіі значна папярэлася і яе грамадзянам самы час вярнуцца на сваю родную зямлю. Ёсць усе падставы для таго, што іншы пункт гледжання ў разлік не будзе прыняты — урад ФРГ паведаміў эмігрантам аб адвядзенні на зборы часе і свайго гатоўнасці аплаціць усе дарожныя расходы.

«Известия».

ФУТБОЛ. КУБАК УЕФА

ДИНАМАЎЦЫ
РЫХТУЮЦЬ РАШУЧЫ
КІДОК НА БЕРАГІ БАСФОРА
І ПЛАН АДБІЦЦА АТАК ШВЕДАЎ

Кваліфікацыйныя матчы розыгрышу Кубка УЕФА, першыя з якіх прайшлі ў мінулы аўторак, абедзве беларускія каманды — «Дынама» (Мінск) і «Дынама-93» праводзілі пад знакам перамог у 1/8 фіналу Кубка Беларусі. Праўда, гэты фактар наўрад ці мог паўплываць на вынікі кубкавых матчаў, да таго ж сапернікі былі не тыя.

Чэмпіёны рэспублікі прымаюць дома турэцкі «Бешыкташ». На жаль, «родныя сцены» для дынамаўцаў гатовы раз былі вынесены за межы сталіцы — на гарадскі стадыён Маладзечна, што давала гасцям магчымасць разлічваць на «нейтральнасць» поля. На дапамогу любімай камандзе прыехалі некалькі дзесяткаў балельшчыкаў і журналістаў.

Падначалены Івана Шчокіна прыбылі ў Маладзечна за дзень да гульні, а вось туркі прыехалі на сустрэчу прама з мінскай гасцінцы «Фестфалі». У запасе ў іх было некалькі гадзін, каб азнаёміцца з адметнасцямі мясцовага стадыёна, што яны з поспехам і зрабілі.

Прагнозы перад паядынкам былі няматэматычныя. Многія спартыўныя спецыялісты схіляліся да таго, што маладзечанскія дынамаўцы не змогуць як след «прысунуць» вопытнага саперніка — дзевяцікратнага чэмпіёна Турцыі і чатырохразовага ўладальніка Кубка краіны, і таму найбольш рэальны вынік — нічыя. Да таго ж вельмі нячаста значным клубам у кубкавых сустрэчах трапляюцца футбалісты з берагоў Басфора. Праўда, калісьці мінскія дынамаўцы саюзнага варыянта змаглі ўдала згуляць супраць турэцкага «Трабзонспора». Магчыма, гэты фактар і спадарожнічаў удачы нашых футбалістаў. Два прыгожыя галы ўзыходзячай зоркі «Дынама» Уладзіміра Макоўскага ў многім прадвызначалі канчатковы вынік матча. Агульную карціну гульні значна замацаваў гол гасця, які поўнацэнна на сумленні галкіпера Віталія Варыгончыка.

Да поўнага задавальнення не хапіла трэцяга гола, хоць пасылкі для яго і былі. Аднак у адным выпадку галоўны арбітр матча швейцарца Андрэас Шлюхер не залічыў мяч Паўла Шарова, а ў другім — «зажыліў» пенальці, палічыўшы, відаць, што і перамога з лікам 2:1 — для дынамаўцаў гэта дастаткова.

Матч у адказ пройдзе ў Стамбуле 20 жніўня.

Нядрэняныя шанцы прайсці далей займела «Дынама-93» пасля гульні з «Хельсінгборгам». Падначалены Віктар Сокала, ці «сакваліты», як іх ласкава называюць балельшчыкі, у шведскім горадзе Хельсінгборгу, на стадыёне «Алімпія», зрабілі важкую заяўку на перамогу па выніках дзвюх сустрэч.

Першы ж раўнд сапернікаў завяршыўся ўнічыю — 1:1. Прычым мінчане вялі ў другім тайме 1:0 (гол на рахунак Арлоўскага), аднак утрымаць пераможні лік не змаглі. І ўжо ж гэта ўжо поспех дынамаўцаў.

Па якому сцэнарыю «сакала» абіраюцца грамадзяне шведаў дома пакуль невядома. Аднак на гэта пытанне можна будзе атрымаць таксама праз два тыдні.

Вось вынікі астатніх матчаў кваліфікацыйнага турніру Кубка УЕФА.

Красія (Загреб, Харватыя) — Спартак (Масква) — 3:1
Ротар (Валгаград) — Гентам (Францыя) — 2:1
Акронес (Ісландыя) — ЦСКА (Масква) — 0:2
Хайдук (Харватыя) — Тарпеда (Масква, Расія) — 1:0
Арау (Швейцарыя) — Лантана (Эстонія) — 4:0
ХК (Фінляндыя) — Чарнамор (Адэса, Украіна) — 2:2
Казіно (Аўстрыя) — Ваявадзіна (Югаславія) — 2:0
Анатолю (Кіпр) — Ксантос (Швейцарыя) — 1:2
Сігна (Чэхія) — Гутнік (Польшча) — 1:0
Славія (Балгарыя) — Ціроль (Аўстрыя) — 1:1
Славія (Славакія) — Трабзонспор (Турцыя) — 2:1
Сконта (Латвія) — Мальмё (Швецыя) — 0:3
Бейтар (Ізраіль) — Бодэ-Гліт (Нарвегія) — 1:5

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

У ЛІТВЕ КЛЯШЧА НЕ БАІЦА ТОЙ, У КАГО ЁСЦЬ 125 ДОЛАРАЎ НА ПРЫШЧЭПКУ

Жыхары Літвы занепакоены ўсё больш частымі выпадкамі захворвання на клешчавы энцэфаліт, які называецца яшчэ запаленнем мозгу. Паводле даных медыцынскіх службаў, штогод, пачынаючы з 1993-га, колькасць людзей, якія заразіліся гэтай небяспечнай віруснай інфекцыяй, узрасла ў Літве на 100 чалавек. А сёлета іх налічваецца ўжо 60. Трэба ўлічыць, што лімба гэта можа значна павялічыцца, таму што найбольш актыўнымі клешчавымі становяцца са жніўня па кастрычнік. Пры-

чым, на думку ўрачоў, хваробу выклікае не толькі непасрэдна ўкус клешча, але і ўжыванне малака каровы, якую ён укуціў.

Небяспэка хваробы ў тым, што многія пасля яе лячэння застаюцца інвалідамі на ўсё жыццё. Зарэгістраваны ў Літве і выпадкі смяротнага зыходу. Характэрна, што пацярпеў урач, які вельмі позна звярнуў увагу на ўкус клешча.

Каб папярэдзіць пашырэнне эпідэміі, службы аховы здароўя Літвы разгарнулі прафілактычную кампанію. У

сродках масавай інфармацыі грамадзян заклікаюць зрабіць прафілактычныя прышчэпкі. Праўда, кошт іх даволі высокі — 500 літай або 125 долараў. Такія цэны на кішэні толькі багатым, а тыя, у каго няма неабходных грашовых сродкаў, вымушаны адмовіцца ад павядкі ў лес, адпачынку ля возера, а многія бацькі нават працаваць у сваіх садах, размешчаных недалёка ад лесу.

Вільнюс. Альгімантас БРАЗАЙЦС, БЕЛТА.

ГАЗЕТА «ЗВЯЗДА»

сумесна з Мінскім абласным дзяржаўным прадпрыемствам аўтамотасервісу і гандлю праводзіць сумесную дабрачынную акцыю па аказанні паслуг чытачам «Звязды» — мінчанам і жыхарам Мінскай вобласці

Гэтыя талоны даюць права на паслугі са зніжкай на 5%

Даведкі па тэлефонах (8-0172) 37-15-99 (аддзел маркетынгу); 37-62-75 (аддзел заказаў)

Падпісны індэкс газеты «Звязда» — 63850
Аддзел рэкламы «Звязды» — 32-31-98.

СОНЦА

Усход Заход Даўжыня
дня

Мінск —	5.34	20.56	15.22
Віцебск —	5.19	20.51	15.32
Мар'інеў —	5.23	20.45	15.22
Гомель —	5.27	20.35	15.08
Гродна —	5.51	21.08	15.17
Брэст —	5.56	21.05	15.09

СЕННЯ

МЕСЯЦ

Апошняя квадра
6 жніўня.

ІМЯНЫНЫ

Пр. Маісея, Параскевы
К. Дамініка, Цапрыяна

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца пераменная воблачнасць, пераважна без ападкаў, толькі ў паўднёва-ўсходніх раёнах дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература паветра ў Віцебску — 16—18, Мар'інеў, Мінску — 18—20, Гомелі — 19—21, Гродне — 20—22, Брэсце — 18—23 градусаў цяпла.

У наступныя дзве сутак надвор'е істотна не зменіцца. Тэмпература 9-га ўначы — 7—12, удзень — 18—23; 10-га ўначы — 9—14, удзень — 20—25 градусаў цяпла.

СТЫХІЯ СЕЛЁТА, як ніколі, на-
рабіла ў ваколіцы бяды. У
суседнім раёне, зусім неда-
лёка ад нас, маланка забіла на
бульбяным полі дзвюх цётак. У су-
седняй вёсцы ўсё тая ж нявінная
з выгляду маланка спаліла хлёў,
праўда, на шчасце, скаціну з яго
выгнаць паспелі, а на хутары, што
стаіць наводдаль, разам з хлявом,
кажуць, згарэлі і авечкі...

Перад купальскай ноччу над на-
шай вёскай лютавала сапраўдная
бура. Ля самай хаты разадра-
ла яна адну з сямі старых таўшчэ-
ных ліп. Яны ўсе як адна гнілія і
дуплаватыя (невядома прадзед
пасадаў іх, пэўна, усе разам га-
доў сто таму). Як толькі налятае
моцны вецер, дрэвы крэкучы і
стогнуць, нібы скардзяцца, што
няма ўжо моцы стаць. У такіх вет-
раных ночы мая маці не спіць, гэ-
таксама як і суседзі: яны спалоха-
на глядзяць у вокны, дзе матля-
юцца ў чорным небе магутныя, але
— яны ведаюць — такія слабыя ш-
ты, і са страхам чакаюць, што ад-
но з дрэў не вытрымае, павалі-
цца... Спілаваць дрэвы сваімі сіла-
мі немагчыма: занадта цесна ва-
кол стаіць хаты і прыбудовы. За-
стаецца толькі чакаць і баяцца... І
вось адна ліпа не вытрымала: ля-
гла ўпоперак дарогі, пакрышыўшы
плот, але, дзякуй Богу, не закра-
нуўшы ні хаты, ні хлявоў. Сусед-
цы, у садзе якой гэты ламачына
расла, дроў будзе на цэлую зіму.
Мы засталіся без плота, а ўся вёс-
ка — без святла.

Зрэшты, мо яно і добра, што
павалілася тая злашчасная ліпа.
Узяўшыся рамантаваць электралі-
нію, раптам заўважылі, што драў-
ляныя слупы, на якіх трымаюцца
правады, зусім струхнелі. Было
вырашана правесці новую лінію.
Вяскоўцы сустрэлі гэту ідэю без
асаблівага захаплення, але друж-
на кінуліся нарыхтоўваць для сва-
іх гаспадарак алюмініевыя дроты, па-
разаны са слупоў, які нічыйна ля-
жаў уздоўж вуліцы... Спачатку не
было святла толькі ў той частцы,
дзе парваліся праводы. Кабеты за-
неслі да цёткі Сабіны (яе хата са-
мая бліжэйшая, у якой было свят-
ло) каларовы тэлевізар, і ўсім ка-
галам хадзілі глядзець новы бра-
зільскі серыял. «Новая ахвяра» на-
зваецца. Цяпер адключылі элект-
рычнасць па ўсёй вёсцы. Цёткі га-
руюць. Моладзь радуецца: цемра,
як вядома, — яе сябар.

Укапалі новыя цэментавыя слу-
пы. Уздоўж вуліцы амаль паўсюд-

на ляжачы спілаваныя дрэвы: яны
перашкаджалі ставіць слупы і на-
цягваць праводы. Ляжыць ля су-
седняй хаты клён, за якім так зруч-
на было прыцішыцца, калі гулялі ў
хованкі. Ляжыць красуня-бязроза,
па якой зімой заўжды можна бы-
ло пазнаць, ці гараць дрэвы ў пе-
цы: праз празрысты дым яе чор-
ныя галінкі ледзь-ледзь трымце-
лі, а вясной — упэўніцца, што са-
праўды вясна: з-за даху была ві-
даць толькі яе верхавіна, нібы пры-
крытая танючай зялёнай наміткай,
а на яе залёсцы садзіўся першы
шпак... Валачы бярозу, зруйнава-
лі ўвесь плот, што заставаўся: ня-

іраваць яго хадзіла толькі дзятва:
паласавацца, а яшчэ больш — па-
гуляць з небяспечай. Нібыта спа-
койна сядзіш сярод поля і абры-
ваеш зялёныя струкі, а сам увесь
напружаны, гатовы, як толькі па-
кажацца наводдаль сіні вазок бры-
гадзіра ці загудзе дзе-небудзь па-
блізу «казёл» дырэктара, кінуцца
ў бліжэйшы хмызняк і сядзець там,
пакуль пагроза быць злоўленым
не знікне... Гаспадыні і глядзець
на такі гарох не хацелі. Навошта
мудрыць нешта з кармавым, калі
ў магазіне за сорок капеек — га-
товы, марынованы, мазгавы сар-
тоў... Колькі гэты марынованы

шэсць тысяч за кілаграм. Прыма-
лі ўсяго тры дзень. Вяскоўцы кінулі-
ся здаваць, выстаіўшыся ў доў-
гую чаргу.

Парэчкі — ягады далікатныя.
Пастаяўшы дзень у цэлафанавым
мяшкі ці вывары, яны пачынаюць
кіснуць. Гаспадары, вядома, хва-
люцца. І тут з'яўляецца нехта на
веласіпедзе і трубыным голасам па-
ведама, што ў суседняй вёсцы
таксама прымаюць і чаргі там
амаль няма... Тыя, хто стаіць «у
хвасце», кідаюцца да падвод і, па-
сцёбваючы коней, імчаць у тую су-
седнюю вёску. Так можа працяг-
вацца бясконца. І ўсё ж пад вечар
можна ўбачыць якога-небудзь не-
шчасліўца, які клянуць усё на све-
це і лаючыся брыдзімі словамі, вы-
сыпае на абочыну кіслыя за дзень
няздадзеныя парэчкі...

Маці праводзіць мяне на аўто-
бус. Стаім на прыпынку, чакаем.
Падыходзіць дзядзька Антон. Раз-
маўляюць з маці спачатку пра зда-
роўе, потым пра тое, чым жыве ўся
вёска: калі, нарэшце, правядуць
электрычнасць. Маці выказвае
здзіўленне, што праводы не вя-
дуць на кароўнік, які яшчэ гады ча-
тыры таму дзейнічаў. «Ды там ужо
нічога не засталася, — гаворыць
дзядзька. — Усё пакралі, што мож-
на было. Сцены толькі таму ста-
яць, што з вялікіх блокаў зробле-
ны. Каб з крыху меншых — і тыя
расцягнулі б. Крыўдна, будавалі
ўсё — думалі: глядзець і радаваць-
ца будзем...»

Вочы ў дзядзькі Антона неяк
дзіўна блішчалі... А можа, мне зда-
лося?...

Едзем на аўтобусе ў горад.
Раптам ён спыняецца на ўзбочы-
не. Пасажыры адзілена назіраюць
за вадзіцелем. А ён выходзіць з
кабіны, дастае аднекуль з-пад аў-
тобуса звычайную касу, бярэ вя-
лікі мяшок «кітаец» і ідзе касіць ка-
ношыню каля дарогі. Пэўна, дома
разводзіць трусоў.

...І хочацца абурэння, і крык-
нуць, што трэба ехаць, бо не па-
спею на электрычку, і не крычыць:
заварожана, як і ўсе мае спа-
дарожнікі, гляджу, як пабліскае на
сонцы, кладзецца росная бліску-
чая трава. І хоць і не чуваю, як
яно там, за акном, яскрава ўяўля-
еш, як весела свішча каска, спля-
ваючы прастоту, а таму вечную пес-
ню жыцця.

Алена ЛЯЎКОВІЧ.

ПРА ПАВАЛЕНУЮ ЛІПУ, КРАДЗЕНЫ ГАРОХ І ПРАКІСЛЫЯ ПАРЭЧКІ

правільна падрэзалі, дрэва пада-
ла прама на хату, і, каб не было
бяды, скіравалі на плот. Маці ра-
давалася: брыгадзір абяцаў зра-
біць новы. Прайшло тры тыдні, но-
вага плота няма, каровы, ідуць з
поля, лезуць у двор, радасць па-
крысе затухае...

Ледзь удалося ўратаваць гру-
шу ў агародзе. Яе таксама хацелі
спілаваць (маўляў, будзе замыкаць
правады, што ідуць да хаты). Але
маці такі ўгаварыла рабочых не
спілоўваць. Дыялог адбываўся
прыкладна такі:

— Што, кабетка, смачныя на ёй
ігрушы?

— Ой, хлопчыкі, смачныя. (І-
грушы сапраўды вельмі смачныя,
хоць і дзмікі, але не гнілуць, а са-
каўныя і салодкія. — А. Л.)

— Ну то і праўда, шкада гру-
шы...

— Шкада, хлопчыкі, ой шкада.
А ці нельга што-небудзь прыду-
маць?

— Ну, мы можам замест пра-
вадоў ізаляваны кабель нацягнуць,
але ён наш, уласны, таму плаціць
за яго трэба... Літр гарэлки...

Карацей, ігрушу маці ўратава-
ла...

Старыя ліпы па-ранейшаму ста-
яць і стогнуць — яны праводку ве-
ці не перашкаджалі...

Самая пара збіраць гарох. Звы-
чайны, кармавы. Саўгасны. Раней

каштуе зараз — лепш не пісаць.
Вось і сталі гаспадыні адна ў ад-
ной перапісваць рэцэпты, як са-
мім закатаць той, кармавы. І сталі
на саўгаснае поле выходзіць з
торбамі цэлыя сем'і. Збіраць, аб-
рываць, а яшчэ больш — таптаць.
Ды так, што ні адзін камбайн не
дасць рады... Зрэдку (звычайна ў
выхадныя) міліцыя наладжвае аб-
лаву. Каму не пашанцуе — папа-
дзецца і будзе мець непрыемнас-
ці. Маштабы гэтых непрыемнасцей
залежаць ад колькасці нарванага
гароху і ад ступені знаёмства з
участковым інспектарам... Але та-
кіх аблаў вяскоўцы не вельмі ба-
яцца: амаль у кожнай хаце стаіць
зараз перавернутыя закатаныя
слоікі, у якіх — марынованы гаро-
шак. Кармавы. Саўгасны...

Нядаўна прайшла па нава-
коллі «парэчкавая» ліхаманка.
Вельмі добра родзяць у нашых са-
дах чырвоныя парэчкі. Рушлівыя
гаспадары маюць па пятнаццаць
— дваццаць вялікіх кустоў. Што са-
бе, што сваякам, а больш — на
продаж. Ды толькі прадаваць у го-
рад надта не наездзіцца. Раней
амаль усюды працавалі нарыхтоў-
чы пункты, якія збіралі ў насель-
ніцтва садавіну, ягады, грыбы.
Працавалі амаль усё лета, плаці-
чы вяскоўцам грошы меншыя, чым
на базары, але на месцы. Сёлета
парэчкі таксама прымалі. Па

КРЫК ДУШЫ

Я НІЧОГА НЕ ПРАШУ, АЛЕ НІЧОГА І НЕ АТРЫМЛІВАЮ...

Дакладна ведаю, што такое практы-
куецца ў многіх гаспадарках. Прос-
ты арыфметычны разлік: даламогі на
дзяцей атрымліваў ў месцы дзесяць
каля 670(!) тысяч. Някай бы працен-
таў 50 утрымлівалі, і за год з невя-
лікім я разлічылася б. За малако —
3 л кожны дзень — я плачу ў месцы
300.000 рублёў... Але ж у адказ па-
чула: «Збірайце грошы (адкуль???)»,
можна, восенню і прададзім вам за
поўны кошт цялушкі». Так, я разу-
мею, кароў не хапае ў гаспадарцы,
але ж можна зрабіць выключэнне,
тым больш, што я ніколі не звярта-
лася па дапамогу. Праўда, нядаўна
зварнулася другі раз, і зноў — ад-
мова. Справа ў тым, што мы хацелі
купіць цялушку (праўда, малака ад
яе мы дачакаемся толькі праз 1,5 го-
да) у другой вёсцы, кіламетраў за
30. Вось я і пайшла да старшыні, каб

дазволіць выпісаць машыну (за гро-
шы, вядома) на якую гадзіну і з'ез-
дзіць па яе. Што ж пачула ў адказ?
«Мы рытуем машыны да ўборачнай,
якая хутка пачнецца, і машын ніко-
му не даём...»

Мабыць, я не ўмею прасіць? Аль-
бо не ўмею крычаць, даказваць свае
права? Махліва, варта было распла-
кацца прама там, у дыспетчарскай,
а не тут, дома, перад дзецьмі, дзе
на іх пытанне: «Чога ты, мама?..» Я
нічога не змагла адказаць? Да каго
звартацца? У каго прасіць якой да-
памогі?

Вось такое становішча. Безвы-
ходнасць? Бадай што так.

Прабачце, калі ласка, што ады-
ваю вас ад больш важных праблем,
але... Што рабіць?

І яшчэ. Шмат даводзілася чытаць
пра льготы мнагадзетным сем'ям,

але ў нашай сям'і гэтага не адчува-
ецца. За святло, тэлефон, брыкет,
дровы, газ мы плацім 100 працен-
таў.

Ну вось цяпер усё. Далібог, аж
на душы палыхала, што змагла вы-
казацца. Усяго вам добрага.

Раіса ТОЛКАЧ,

в. Зацітава Слабада,
Пухавіцкі раён.

АД АДЗЕЛА ПІСЬМАЎ

Як высветлілася ў час тэлефон-
най размовы, Раіса Іванавна чаты-
ры гады працавала загадчыцай ма-
лочнай фермы ў той жа в. Зацітава
Слабада. А затым, як пайшлі дзеці,
давалася пакінуць тут работу. Не
працуе ў калгасе і муж з-за неда-
рэчнага выпадку з крадзяжом грэч-
кі і мукі.

Сапраўды, як пацвердзіў і стар-
шыня калгаса І. Паўловіч, з-за дэ-
фіцыту грошай гаспадарка своеча-
сова не змагла пералічыць іх у са-
цыяльны фонд, таму райсабес у
сваю чаргу з мая не выдзяляў да-
памогу на дзяцей. Аднак гэта пы-
танне ўжо вырашана станоўча. На
гэтым тыдні часткова будзе выпла-
чана і зарплата, якой калгаснікі не
атрымлівалі тры месяцы.

— Што датычыць продажу каро-
вы ў крэдыт, — паведаміў Іван Аляк-
сандравіч, — то з-за нешматлікага
пагадоўня нікому, нават калгаснікам,
кароў у крэдыт не прадаём. Раіса
Іванавна прапанавала збіраць гро-
шы, і ўвосьне прададзім ёй цялуш-
ку за поўны кошт, бо ў калгасе ні
яна, ні муж не працуюць. А вось аб
выдзяленні транспарту, каб прывез-
ці купленую цялушку, ніякай размо-
вы не было. Хоць аўтамашын у гас-
падарцы і мала, але мы пайшлі б
насустрэч.

Тое, што гэтай мнагадзетнай
сям'і карова патрэбна, — адна-
значна. Узнікае толькі няма-
важнае пытанне: ці зможа яна
збіраць 3,5—4 мільёны рублёў,
каб купіць сабе кароўку?

СПРАДВЕЧНЫ КАНФЛІКТ

Сярод сямейных скандалаў
класічнымі з'яўляюцца сваркі
паміж мужам і жонкай, але гэ-
тыя канфлікты даволі часта не
зацяжыныя. Успыхнуць і хутка
гаснуць. Развіваюцца па вядома-
му сцэнарыю: спачатку б'юцца,
затым мілуцца. Праўда, гэта ў
тых выпадках, калі шлюб захоў-
ваецца, а інакш развод.

Але самае вялікае проціста-
янне ўзнікае паміж нявесткай і
свакхрухай, цешчай і зяцем. Тут
нянавісць, калі ўжо з'явілася,
то, як правіла, назаўсёды. І што
цікава: непрыязнасць гэтая, як
і каханне, часта бывае з перша-
га пагляду.

І гэта не выпадкова. Маці гля-
дзіць на сваё дзіця іншымі вачыма,
чым астатнія. І, як правіла, пера-
ацэньвае свайго сына ці дачку. За
гэтую несправядлівасць зяць ці ня-
вестка плаціць той жа манетай.

Пасля амаль дваццаці гадоў
жыцця з жонкай Андрэай С. выра-
шыў развесціся. Знаёмыя здзівілі-
ся. Быццам бы і прычыны не было.
На ўсё роспытаны мужчына адказаў:

— Не хачу жыць з цешчай!

Нічога нельга было зразумець,
бо цешча Андрэя жыла з дачкою
на другім канцы горада.

— Чым больш старэе, тым
больш на цешчу становіцца падоб-
най, нават есць, як маці, — тлума-
чыў Андрэй.

Гэты выпадак мае налёт быта-
вога гумару, але сустракаюцца і
драматычныя развязкі.

З нявесткаю Ходарыха асабліва
не цырымонілася. Калі тая спраба-
вала правесці ініцыятыву ці наста-
яць на сваім, то свакроў ставіла ня-
вестку на месца сваім любым вы-
слоўем: «А пацалуй ты мяне...», —
гаварыла Ходарыха і паказвала, куды
яе трэба пацалаваць. Суседкі
часам сарамацілі жанчыну за гэта,
але яна зноў жа адказвала:

— Невялікая пані. Прышла на
ўсё гатовае.

Ішоў час. Памёр муж Ходарыхі,
ціхі, рахманы чалавек. Свакроў
прыгорбілася, але нявестцы не
ўступала. Што зрабіць, як сказаць
— ведала толькі яна. Сын працаваў
на будоўлі, нявестка — на ферме,
унучкі-бізнэзны ў горадзе вучацца,
вось Ходарыха і гаспадарыць. Ка-
ровы, свінні, гусі — хвіліны вольнай
няма. Жанчына сябе не шкадуе і ня-
вестцы дыхнуць не дае.

Неяк увечары зайшла нявестка
ў хлёў, а свакроў вылезлага веп-
рука стараецца загнаць у загара-
даць. Ходарыха лае кабана і ня-
вестку, што тая не вельмі ўвішная.
Стала яна піхаць вепрука ў варот-
цы, войкнула і асела на гной. Ня-
вестка паглядзела, як свакроў дры-
гае нагамі, і пайшла званіць у раён,
выклікаць «хуткую дапамогу».

Дактары выявілі ў старой ін-
сульт. Патрымалі крыху ў бальніцы
і адправілі дамоў. У Ходарыхі ад-
няло мову, рукі і ногі. Ляжыць яна
на ложку і глядзіць у адну кропку,
кудысьці ў куток. Апетыт у Ходарыхі
добры, і страўнік збояў не дае. Ня-
вестка выцягне з-пад свакроў цы-
рату ды на твар ёй.

— На, цалуй і няхай!

Тая толькі галавой круціць ды ро-
там паветра хапае. Сварыцца ці што?

А калі муж ад'ехаў з брыгадай
будавальчых чарнобыльцам дамы, ня-
вестка зачыніла дзверы ў пакой
свакхрухі і заглянула туды толькі
праз тры дзень. Схуднелая Ходары-
ха глядзела на дзверы застылымі
вачыма.

Фельчарка з мясцовага мед-
пункта канстатавала смерць і вы-
дала даведку. Муж таксама нічога
не сказаў. Выбар у парализаваных
няма. Гэта адбылося ў адной з вё-
сак Ганцавіцкага раёна. Было яно
ўсё менавіта так ці крыху інакш, у
прынцыпе нічога не мяняе. Людзі на
вёсцы ведаюць усё ці амаль усё.

Такія канфлікты здараюцца
амаль заўсёды ў сем'ях, калі ма-
ладцы і бацькі жывуць разам. Дзве
сям'і ў хаце і спакой — гэта выключ-
чэнне. Калі пасля вясялення маладыя
адыходзяць, то шлюб захоўваецца
намога часцей. Рэдка бывае, калі
пад пільным паглядом цешчы ці
свакхрухі маладыя жывуць у згодзе.

У краінах Захаду дзеці, якім мі-
нула дваццаць гадоў, як правіла,
пакідаюць бацькоўскі дом. Нашы лю-
дзі больш сентыментальныя і бедныя.
І апошні фактар больш важны.

Сымон СВИСТУНОВІЧ.

НЕ ВЕДАЮ, што менавіта, да-
рагая рэдакцыя, прымусіла
мяне ўзяць гэты аркуш папе-
ры і ручку: адчай, крыўда на мясцо-
вую ўладу, а канкрэтна на кіраўніч-
тва калгаса, ці, бадай, на ўсё жыхіць.

Адрэзайце, што прасіць ні ў ко-
га нічога я не збіраюся, проста хачу
зразумець, запытаць: што ж гэта ро-
біцца, людзі? Як жа нам жыць?

Але паспрабую выказацца па па-
радку. Крыху пра сваю сям'ю. Яна ў
мяне вялікая: пяцёра дзяцей і нас
двое. Позна ўжо гаварыць пра тое,
што часцей за ўсё даводзіцца чуць:
навошта табе было столькі дзяцей?
Хоць і грэх такое казаць, але так, каб
я ведала, што іх чакае, напэўна,
апошніх дваіх не нарадзіла б...

Паўтараю, я нічога не прашу, але
як зразумець тое, што не магу атры-
маць, што абяцана, гарантавана
дзяржавай? Я маю на ўвазе дапа-
могу на дзяцей — мы яе не атрымалі
яшчэ за май, а ў нашым калгасе
імя Чапаева наогул не выдавалі за-
работную плату яшчэ за красавік і
невядома калі людзі яе атрымаюць.
Грошы за ўраджай выбраны аван-
сам: на ГЗМ, запчасткі і г. д.

Хутка верасень. У мяне двое
школьнікаў і, па праўдзе сказаць, я
не ведаю, ці пойдучы яны ў школу.
Мне няма за што купіць ім школь-
ныя прылады, адзенне, абутак. Не
падумаўце, што мае дзеці ходзяць
апраўтаныя горш за іншых. Не. Але
адна справа — дома, а іншая — у
школе. Нават калі мы і атрымалі да-
памогу за май-чэрвень, я нічога не
змагу купіць. Трэба ж аддаць даўгі
за хлеб, малако, якое кожны дзень
бярэ дзецім у суседкі (дзякуй ёй вя-
лікі, што хоць дае яго ў доўг). Без
малака ж дзецім, самі разумеюць,
ніяк нельга, асабліва калі яны ў мя-
не ва ўзросце ад 1,5 да 9 гадоў.

Скажаце, можна і сваю карову
трымаць? Так, я згодна. Зварталася
да старшыні калгаса, каб дазволіў
купіць у калгасе карову ў крэдыт.

Менсія
Міхась Леаніда РАЗЛАДАВА.

3 НАГОДЫ

Валерый КАНЧАТАЎ:

«СЛУЖБА — НЕ МЁД,
АЛЕ КАВАЛКАМ
ХЛЕБА
ПРЫВАБЛІВАЕ»

Адбыўся чарговы выпуск лейтэнантаў, падрыхтаваных у Магілёўскай школе міліцыі — старэйшай навучальнай установе сістэмы Міністэрства ўнутраных спраў рэспублікі. Праз год яна адзначыць сваё 50-годдзе, а стваралася як адзіная ў былым СССР школа транспартнай міліцыі. Курсанты гэтай школы забяспечвалі, пачынаючы з 1951 года, ахову многіх высокіх мерапрыемстваў — ад святаў авіяцыі ў Тушыне, на якіх любіў прысутнічаць Сталін, да партыйных з'ездаў. На ўсіх транспартных артыярыях — у паветры, на вадзе і на чыгунцы — нясуць службу ў розных кутках СНД выпускнікі менавіта гэтай школы. Таму прадстаўніцтва гэтых, якім суправаджаўся сёлетні выпуск, уражвае географіяй: Віцебск, Мазыр, была нават дэлегацыя са Славакіі. Ну а пра сваіх, магілёўскіх, няма чаго і казаць. Кіраўнікі абласнога Савета і аблвыканкома, гарадской і раённых адміністрацый, грамадскіх арганізацый — усе, можна сказаць, павялілі на ўрачыстай цырымоніі. Прыбылі не з пустымі рукамі. І выкладчыкі, і выхаванцы атрымалі прэміі і памятныя падарункі. Гэадзіцеся, такая шчодрасць уладаў і грамадскасці больш чым адметная, калі ўлічыць эканамічныя цяжкасці. Таму наш карэспандэнт перш за ўсё пацікавіўся ў начальніка школы, палкоўніка Валерыя Канчатава, з чым гэты альтуізм звязаны.

— З горадам у нас даўня партнёрскія сувязі, — адказаў Валерый Міхайлавіч. — Мы хочам і з'яўляемся сабой навучальную ўстанову, але ўдзяляем увагу і асяродку, у якім мы праводзім. Да таго ж сёлетні выпуск супаў на часе з 55-годдзем абароны Магілёва, у якой праявіўся мужнасць і гераізм батальён міліцыі. Так што падставы для ўдзячнасці магілёўчан ёсць.

— Я чуў, што праблема з камплектаваннем школы не існуе.

— Ведаеце, куды сёлета самы вялікі конкурс? У міліцэйскую акадэмію. 10 чалавек на месца. У нас крыху менш, але ў тым і цяжкасць, каб адабраць лепшых.

— Чым жа так прываблівае моладзь міліцэйскі профіль?

— Па-першае, романтизм. Відаць, эрабілі сваю справу шматлікія дэтэктыўныя стужкі, якія запаланілі экраны. Па-другое, — хітрыч не трэба — прагматычны інтарэс. У нас трохразовае бясплатнае харчаванне, абмундзіраванне ды плюс стипендыя. Які студэнт можа пахваліцца такім жыццём, калі не трэба думаць пра галодны страўнік і дзіравыя чаравікі? Дадам сюды тэрмін навучання: два гады. За гэты час юнак (дзяўчат не прымаюць) атрымае сярэдняе спецыяльнае адукацыю і афіцэрскае званне. У 19 гадоў малады чалавек ужо лейтэнант.

— Так хутка?

— Палову слухачоў школы набіраем з урашчых школьнікаў. Так што нічога дзіўнага.

— Здагадваюся, якія патрабаванні да абітурыентаў.

— Звычайныя. Як і пры паступленні, скажам, у тэхнікум. З адной толькі істотнай акалічнасцю — паглыбленай медыцынскай камісіяй. Не ўдаючыся ў падрабязнасці, скажу толькі, што да нас можа паступіць чалавек ростам не ніжэй за 170 сантыметраў.

— І ні на міліметр меней?

— Рэдка выключэнні бываюць. Для асоб з выдатнымі здольнасцямі. Напрыклад, майстроў спорту. Аднак для іх залічэння патрэбен загад міністра.

Назаву і яшчэ прычыну, па якой да нас каяком пайшла моладзь, — магчымае гарантаванае працаўладкаванне, чаго грамадзянскія ВНУ і тэхнікумы цяпер абяцаць не могуць. Наш курсант працуе на месцы пасля кожнага семестра ў органах УС, а напружаны выпускны экзамен — два месяцы на той пасадзе, куды будзе размеркаваны.

— Вас паслухаць — не служба, а мёд.

— Чаму? Праблем, як і ўсюды, хапае. Былі б грошы. Але на карку ў дзяржавы стараемся па магчымасці не сядзець. Пабудавалі, напрыклад, цір. Не нейкую там прымітыўную транзію, а 100-метровы бункер для стральбы з аўтамата па мішэнях, якія рухаюцца. Узв'язалі гэты аб'ект так званым гаспадарчым спосабам. Цяпер думаем, як бы аналагічным чынам займець уласную пральню. Бо за 600 камплектаў бялізны трэба плаціць нямаля, сам звязалі і сам прывязалі. Дабавілі да стала курсантаў са сваіх рэсурсаў — падсобнай гаспадаркі. Трымаем цяліцу, бычок, свінёй і нават курэй-нясушак. Частку яек нават падаралі гандрэвуму цэнтру «Крыніца». Якая-нікая, а ўсё ж капейка. З выпускнікамі мы пагаварылі таксама. Ні крыўды, ні дрэнных успамінаў. Што ж, можна парадавацца за новае міліцэйскае папаўненне.

Васіль ЛЕУЧАНКА.

Пітэр БЕРН:

«МЕХАНІЗМ ФІНАНСАВАННЯ САМЫХ РОЗНЫХ
ПРАЕКТАЎ ФОНДАМ СОРАСА ЎШЧЫЛЬНУЮ
ЗВЯЗАНЫ З СІТУАЦЫЯЙ І ПЕРАМЕНАМІ Ў КРАІНЕ...»

Наўрад ці трэба лішні раз тлумачыць чытачу, хто ж такі ёсць пан Сорас, што ж гэта за арганізацыя — Беларускі фонд Сораса. Сказана, напісана пра гэтага вядомага фінансіста і філантропа, пра яго дзейнасць, у тым ліку — і ў нашай краіне, шмат. Часам газеты, радыё (на Беларускім тэлебачанні, прызнацца, аб гэтым не чуў) пляжаць дзейнасць Беларускага фонду Сораса ўшчэнт. Пачынаюць з таго, што нутро яго, душа і сэрца, іншыя патаемныя органы, адкрытыя хіба што толькі для палітычнай флюараграфіі. У меркаваннях такога роду, на якія самі «агенты імперыялізму» ўжо не адказваюць і не рэагуюць, на арэхі дастаецца ўсім. Абавязкова — людзям, якія маюць ад фонду матэрыяльную падтрымку, якія ўдзяляюць у дзейнасці БФС. Баючыся таксама пачуць папрокі ў заангажыраванасці і нейкіх сімпатых да чужаземнай арганізацыі (і ўсё ж, кажуць, сімпаты — ёсць. Прычына простая — здзіўляе тое, з якой настойлівасцю БФС выдзяляе грошы на падтрымку ўсяго новага і цікавага ў навуцы, культуры, усяго, чым павінна быць б ужо ўчора і тым болей сёння апекавацца дзяржава), наколькі гэта магчыма, пастараўся абвесці бокам палітычныя рыфы. Прадметам гутаркі з кіраўніком Беларускага фонду Сораса Пітэрам Бернам сталі абсалютныя задачы, якія вырашае арганізацыя ў нашай краіне.

— Спадар Пітэр, пытанне, што называецца, у лоб. Пытанне, якое хацелася б спрацаваць на ўсю нашу гутарку. Якім чынам Беларускі фонд Сораса вызначае прыярытэты ў падтрымцы менавіта тых альбо іншых праграм, праектаў? Што для вас з'яўляецца аргументамі ў прыняцці рашэння па фінансаванні?

— Звычайна на пачатку кожнага трансавана года, улічваючы суму, выдзеленую на Беларусь, Назіральны савет БФС і вызначае прыярытэты. Механізм фінансавання самых розных праектаў Фондам Сораса ўшчылную звязаны з сітуацыямі і пераменамі ў краіне...

— Прабачце, але ж якія аргументы, пазіцыі якога руху ці якой партыі бяруцца ў разлік?

— Ні руху і ні партыі... А пазіцыі Фонду Сораса. Аднак сітуацыя ў краіне даецца з пункту гледжання ідэі адкрытага грамадства... У БФС ёсць каардынатары, якія прадстаўляюць свае праекты праграм Назіральнаму савету. А той (заўважце, уваходзячы ў нашу, скажам так, вышэйшую раду вашы ж суайчыннікі, даволі аўтарытэтычны ў грамадстве, у інтэлігенцкім асяродку людзі) прымае рашэнне выдзеліць грошы, зацвердзіць конкурс, прыняць канцэпцыю, праграму альбо не. Звычайна гэта вельмі доўгі працэс. Гадзінамі доўжыцца абмеркаванне.

Але і пасля прыняцця праграмы дзейнасці кожны з членаў Назіральнага савета, угледзеўшы ў грамадстве новую тэндэнцыю, новы накірунак, парайшыся з каардынатарам, можа ўнесці свае прапановы. Словам, лічу, што мы маем даволі гібкую сістэму.

— Ці можна колы слухаць пра тое, чаму, якім сферам вы аддаеце перавагу, праектычныя матэрыяльную падтрымку?

— Прыярытэты і нашага, і іншых фондаў навідавоку. Навука і адукацыя — вось куды ідуць сродкі, якія філантроп Джордж Сорас выдзяляе на дабрачыннасць. Стараемся арыентавацца на моладзь. Зразумейце, мы ж не мо-

Пітэр Берн, кіраўнік Беларускага фонду Сораса

жам цалкам прафінансаваць тую ці іншую галіну. Няхай сабе і даволі вузкую. А вось падтрымаць гэты праект, падтрымліваць іншы да працы, дапамагчы вучыным заявіць пра сябе...

Існуюць два блокі праграм. Першы — нацыянальная праграма, якая фінансуецца з сораўскага нацыянальнага бюджэту.

— Дарэчы, чаму роўны сёлетні ўклад у гэтую праграму для Беларусі?

— Недзе каля паўтара мільёна долараў ЗША. Існуе і блок рэгіянальных праграм. Яны былі распрацаваны даўным-даўно, з самага пачатку дзейнасці Фонду Сораса. Скажам так, гэта агульныя праграмы. Яны працуюць, фінансуюцца ў самых розных краінах.

— Відэа, гэтыя праграмы датычацца найперш грамадскага, сацыяльна-эканамічнага развіцця...

— Так. Але, прыслухоўваючыся да парад нашага кіраўніцтва, нашых уласных экспертаў, мы вельмі ўважліва ставімся да ўласна беларускай сітуацыі. Часам робім выснову: тая ці іншая праграма, прыгодная для Венгрыі, на Беларусі не пойдзе. Шукаем нешта выключнае для нашай краіны. Шукаем у яе межах, спадзеючыся, што вынайздзены нам тут праект з часам таксама стане рэгіянальнай праграмай.

— Давайце вернемся ўсё ж канкрэтна да навукі, адукацыі... Працуючы на іх падтрымку, вы, пэўна, фарміруеце больш-менш дакладнае ўяўленне пра будучыню нашай краіны. І хача прагнозы, якімі б аўтарытэты і ні падмацоўваліся, усё ж справа нудзіцца, хацелася б ведаць ваша ўласнае меркаванне пра беларускае заўтра.

— Некаторыя праграмы БФС (асабліва ў сістэме адукацыі) з'яўляюцца даволі працяглымі, разлічанымі на далёкую перспектыву. Гэта, думаю, пра нешта гаворыць. Фонд працуе тут у суладдзі з педагогамі, нават з чыноўнікамі. Заўважце, і гэта вельмі важна — мы не ствараем адкрытае грамадства на тэрыторыі нашай краіны, мы хіба што толькі імкнемся дапамагчы, дапамагам вам у гэтым. Трэба, каб

вы самі вызначалі, што ж рабіць дзеля будучыні, дзеля заўтра. Наша праца — гэта хутчэй рэкамендацыі, свайго роду спроба вынесці аб'ектыўнае меркаванне, тактоўная просьба, парада прыслушацца да яго.

Між іншым, той жа Назіральны савет БФС — гэта ваш выбар. Там жа — вашы суайчыннікі. Хіба няма дастатковага жыццёвага, грамадскага вопыту ў Рыгора Барадуліна, Аляксандра Саснова, іншых экспертаў, якія вызначаюцца дасведчанасцю, і, паверце мне, чуццём у самых розных галінах дзейнасці?.. Ды і ў самім апарце БФС у пераважнай большасці працуюць вашы людзі, вашы грамадзяне.

— І ўсё ж такі ваш уласны прагноз...

— Тут я, на вялікі жаль, песіміст. Наколькі мне знаёма сёння Беларусь, перакананы, што сітуацыя ў навуцы, адукацыі пагоршыцца. Праблем стане больш. І мы стараемся, скажу прама, улічыць гэтую акалічнасць.

— Якім жа чынам?

— Не варты «бамбіць» дзесяці мільёнаў долараў. Хача б на электронныя сродкі інфармацыі. Існуе ж манопалія, не хапае для нармальнага развіцця заканадаўчай базы. Былі б свабодныя газеты, тэлебачанне — мы падтрымалі б іх вельмі і вельмі істотна. Улічваючы гэта, стараемся дапамагчы асобаму чалавеку, чалавеку не ў межах дзяржавы, а па-за яе прасторай, па-за яе дыктатам.

— Спадар Пітэр, вось вы выдаеце гранты пад напісанне адных падручнікаў, напрыклад, а ўсе школы працуюць з іншай літаратурай. Дык для каго ж працуюць шчаслівыя, падтрыманыя вамі? Ці не даражняя гэта праца?

— І сапраўды, такая сітуацыя нагадвае закліканне грошай у пясок. Так, былі і грошы, якія пайшлі ў пясок. Гара грошай. Таму з-за гэтага, калі размова ідзе пра велізарныя затраты, шырокамаштабныя акцыі, то мы працуем, вымушаны працаваць з дзяржавай, з ведамымі арганізацыямі. Але заўважце, што марнатраўства адбывалася часта не па віне Фонду Сораса, а было выклікана сітуацыяй, якая складалася на беларусі. Часта даводзілася працаваць без узаемадзеяння з урадавымі структурамі.

— Ведучы размову пра прыярытэты работы Беларускага фонду Сораса, мы ўсяляк стараліся абвесці пытанні палітыкі. І ўсё ж...

— Фонд — і гэта мы заяўлялі неаднойчы — не займаецца палітыкай. Але мы не зможам адмовіцца ад пэўных прынцыпаў, якія зацверджаны не год і не два назад. Свабода слова, правы чалавека, свабоднае распаўсюджванне інфармацыі — вось што нас хвалюе, вось за што мы будзем змагацца. У гэтым — наша палітыка.

— Дзякуй, спадар Пітэр, за інтэрв'ю. Спадзяёмся, што ваша дзейнасць будзе толькі на карысць нашай краіне.

— Гэта залежыць і ад узаемаразумення з уладамі, з чыноўнікамі, з урадам. Думаю, што лішнія непаразуменні нікому не на карысць. Вельмі хацелася б, каб іх, непаразуменняў, разыходзілася, было як мага меней. А калі яны ўсё ж здараюцца, то да ісціны давайце ісці разумна, цывілізавана.

Гутарыў Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ХТО ДАПАМОЖА КАМБАЙНЕРУ
ПРЫ ТРАЎМЕ

Тэма вытворчага траўматызму ў аграрна-машынавым комплексе, напэўна, такая ж старая, як і ён сам. На жаль, ні адзін год не абходзіцца без таго, каб недзе ў гаспадарцы падчас работ не атрымалі траўмы людзі, не была сапсавана энцішчана тэхніка.

Сённяшняе ж эканамічнае безладдзе абвастрыла адну і без таго балючую праблему, аб якой падчас шматлікай размовы і сустрэч у Міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання не раз і прыгадвалі кіруючыя работнікі, — праблему медыцынскага абслугоўвання працаўладкаваных у сельскай гаспадарцы людзей і ўборачных работ.

Напрыклад, у мінулым годзе ў цэлым па краіне падчас уборкі збожжавых культур у гаспадарках адбылося 47 няшчасных выпадкаў; з якіх 30 цяжкіх і 17 — са смертным выходам (цяжкія цялесныя пашкоджанні ў тым ліку атрымалі чатыры непаўналетнія і адна жанчына). З агульнай колькасці пацярпелых 16 чалавек атрымалі траўмы пры пуску рухавіка трактара з-за няспраўнага блакіравання прыстасавання, 11 чалавек — па прычыне захопу вопраткі, рук і ног пры абслугоўванні машын і агрегатаў, якія не былі спынены. Двух камбайнераў і памочніка забіла токам, дзве траўмы (адна — са смертным выходам) былі атрыманы на зернятоках. У мінулым годзе ў полі ў неўстаноўленых месцах адпачынку (у скірдах салома і г. д.) тром чалавекам былі нанесены цяжкія пашкоджанні і аднаму — смертныя. Ужо ў ліпені бягучага года ў калгасе і саўгасе на ўборцы збожжавых адбыліся 4 няшчасныя выпадкі са смертным выходам і 6 цяжкіх.

Зразумела, у такіх сітуацыях людзям патрэбна медыцынская дапамога і ўласна лекі — у першую чаргу. Але становішча пагаршае тое, што бяда нярэдка здараецца далёка ў полі, за многа кіламетраў ад населенага пункта. Калі разважаць цяжка, дык аптэчкі павінны быць у са-

міх механізатараў, камбайнераў. Але ўлічваючы, што іх камплектацыя і наогул наяўнасць цалкам ляжыць на плячы збіднелых гаспадарак — ці шмат там можа быць лекаў? Загадам Міністэрства аховы здароўя № 99 ад 13 чэрвеня бягучага года «Аб рэспубліканскім пераліку жыццёва неабходных медыкаментозных сродкаў» у лячэбных установах (у тым ліку і на вёсцы) наяўнасць (грошы, на ўсё патрэбны грошы!) гэтых прэпаратаў і сродкаў абмежавана. Дадаўшы сюды звесткі, што ФАПы забяспечваюцца за кошт невялікіх бюджэтаў сельскіх Саветаў, ці будучыя яшчэ ў каго пытанні наконт наяўнасці лекаў пад рукой у механізатараў у выпадку траўмы?

Як высветліў карэспандэнт «Звязды» ў Міністэрстве аховы здароўя ўпраўленні аховы здароўя Мінскага аблвыканкома, ніякіх сродкаў на гэтыя мэты за апошні час ніхто не даваў...

Сяргей РАСОЛЬКА.

Аўтамабіль ІНВАЛІДУ
НЕ ПА КІШЭНІ

Аўтамабіль для інвалідаў не раскоша, а сродак перамяшчэння. У бытнасць Саюза іх забяспечвалі «Запарожцамі». На тэрыторыі Беларусі штогод размяркоўвалася прыкладна 2000 аўтамабіляў. Цяперашняе становішча спраў у эканоміцы ўнесла свае карэктывы і ў гэтую лічбу.

Вобласці і горад Мінск купляюць аўтамабілі для інвалідаў выключна за кошт сваіх сродкаў. У 1993 годзе яны яшчэ змаглі набыць 2029 машын. У 1994 толькі 1310, а ў 1995 і наогул 441 аўтамабіль, праўда, за кошт рэспубліканскага бюджэту да 50-годдзя Дня Перамогі было куплена яшчэ 160 машын.

Менш за ўсё аптымізму прынес сёлетні год. Толькі Брэсцкая і Магілёўская вобласці змаглі купіць 45 аўтамабіляў (больш звыклія інвалідам «Запарожцы» ўжо не выпускаюцца). Пералічыла грошы Гродзенская вобласць. Зрабі яна гэта

раней — купіла 6 аўтамабілі па старой цане, г. зн. па 50—52 млн. рублёў. Цяпер вырас курс долара і з 5 ліпеня з 3789 да 4300 долараў павялічана заводская адпускная цана 27-й мадэлі і з 3914 да 4460 долараў — 28-й.

Выпрацоўваючы ўсе свае рэсурсы выдзяленыя некалі машыны. Калі яны адкатаюцца ўстаноўлены тэрмін (для «Запарожца» гэта 7 гадоў, для «Таўры» — 10) і калі рамантаваць іх становіцца нявыгадна, каб атрымаць грашовую кампенсацыю за транспартнае абслугоўванне і мець магчымасць атрымаць новы аўтамабіль, стары інваліды здаюць, папаўняючы і без таго доўгі спіс чаргавікоў. Цяпер у ім 7230 чалавек, з якіх 1340 — інваліды Вялікай Айчыннай вайны і прыроўненыя да іх. Яны ўсё гучней пачынаюць нагадваць пра сябе. Але, на жаль... Вырашэнне яшчэ адной праблемы сацыяльнай абароны насельніцтва ўпраўдзіць дадзены бюджэт.

Юрый КАЗАЧЭНКА.

